

ინტერვიუ 83 11

საშუა კაპიტი
კაპიტალ პილიტიკის პოლიტიკა

- ინტერვიუ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსა და კლიმატის ცვლილების დეპარტამენტის ატმოსფერული ჰაერის სამმართველოს ხელმძღვანელ ნოე მერელიშვილთან

გარემოს დაცვა 83 12-13

- გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა რუსთაველაში მოქმედი საწარმოების ინსპექტირება განახორციელეს
- მეთყვე-სპეციალისტები ტყის ხანძრების პრევენციისა და პირველადი რეაგირების მიმართულებით გადამზადდნენ

ახალი ამბები

83 2-6

საერთაშორისო თანამშრომლობა სტანდარტებით აღიარებული სახარბილო და განვითარების შესახებ კომპლექსური მოქმედება
სახარბილო გრანტი - 500 ათასი ლარი

- საქართველოს მთავრობის სხდომაზე მიღებული გადაწყვეტილებით, „შეღვათიანი აგროკრედიტის“ პროექტში ცვლილებები განხორციელდა, რომლითაც დაზუსტდა არასტანდარტული ვაშლის შემსყიდველ საწარმოებზე საბრუნავი საშუალებებისთვის გასაცემი კრედიტის თანხა

ყოველთვიური რეპორტი „ჩვენი 2021“ რეზიუმე
„ხანძრის“ ხანის შესახებ და უნიკალური რესურსების დასახელებების კონსოლიდირება

- ვიზიტი სლოვენის რესპუბლიკაში
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით იტალიაში, საერთაშორისო აგროგამოფენაში „მაკფრუტ 2021“, 8 ქართულმა კომპანიამ მიიღო მონაწილეობა
- ლევან დავითაშვილი შოკოლადის მწარმოებელი შვეიცარიული კომპანიის „Camille Bloch“ პრეზიდენტს შეხვდა

მსოფლიოში მსოფლიო ბიოეკონომიკის განვითარებაზე საერთაშორისო კონსულტაციის მიზნით ჩინეთში

- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ქ.ზუგდიდში, კომპანიაში „ჯეო-ნათი“ იმყოფებოდა, სადაც სამეგრელო-ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულთან, გიორგი გუგუჩიასთან ერთად, თხილის ჩაბარების პროცესს გაეცნო.

- დმანისის მუნიციპალიტეტში, ახალი პროფესიული კოლეჯი „შვეიცარიული აგროკრედიტის სკოლა კავკასია“ პირველ სტუდენტებს მიიღებს
- საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირის „ორქისი“ ორგანიზებით ნარჩენების მართვის რეგიონული გეგმა განიხილეს
- მუხურის მეფეტვრეობის ბაზაზე ქართული ფუტკრის მეგრული პოპულაციის აღდგენითი სამუშაოები აქტიურად მიმდინარეობს
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და კავკასიის ბუნების ფონდს (CNF) შორის მემორანდუმი გაფორმდა

- დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ევროკავშირის დაფინანსებით, ახალ საგრანტო პროექტს იწყებს

ნარმატების ისტორიები 83 7

- თხილის მიღება-გადამუშავების პროცესი საწარმოებში აქტიურად მიმდინარეობს
- ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) მსოფლიო კონსერვაციის კონგრესის ფარგლებში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტის უფროსი კარლო ამირგულაშვილი ბუნების დაცვის მსოფლიო კავშირის საბჭოს წევრად, 4 წლის ვადით აირჩიეს

ტიბაანში თანამშრომლებმა ტექნოლოგიებით აღჭურვილი ფარმა ამოქმედდა

ნარმატების საწარმო წარმოიქმნა

ნატურალური წვენიების საწარმო საოკუპაციო ხაზის მიმდებარე

მეფეტვრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი გახსნილიდან

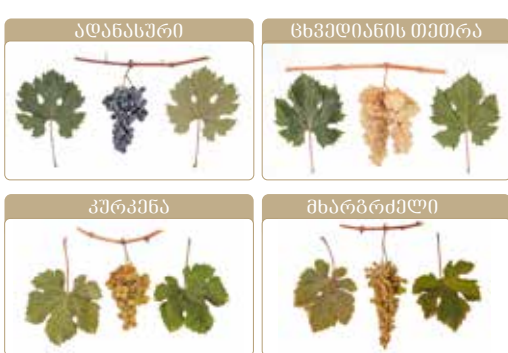
რეპორტი 2021 83 8

- საწარმოები შედავითიანი აგროკრედიტით ღვინის წარმოებისათვის საჭირო მასალების - ბოთლის, საცობის, ჩაჩის და ყუთის შექმნის მიზნობრივობითაც ისარგებლებენ
- 2021 წლის რთველი ყურძნის მაღალი კონდიციონით გამოირჩევა, რაც ხარისხიანი ღვინის წარმოების წინაპირობაა

ვაზის ჭიშკები 83 9

დაცული ტერიტორიები 83 10

ნალკის პანთონი

- საქართველოს დამოუკიდებლობის ისტორიაში პირველად, გარემოს ეროვნულ სააგენტოში მინისტრმა მტკნარი სასმელი წყლის რესურსების კომპლექსური ანგარიში მომზადდა
- გარემოს ეროვნულმა სააგენტომ შავი ზღვის ფსკერის გადაღება წყალქვეშა რობოტის საშუალებით განახორციელა
- ეროვნული სატყეო სააგენტო წაბლნარ კორომბში არსებული ვითარების შესწავლის სამუშაოს, ქვეყნის მასშტაბით, 2013 წლიდან უწყვეტად ახორციელებს
- გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი

სასარგებლო რჩევები 83 14-15

- წინაკის მოვლა-მოყვანის მოკლე ცნობარი დამწყები ფერმერებისთვის

- სიმინდის მშრალი სიდამპლე

ვეტერინარია 83 14-15

სპ სარბინის პროფესიული სააგენტო

საქართველო ცხოველთა იდენტიფიკაციის რეგისტრაციის ახალ ეტაპზე გადავიდა

საინფორმაციო თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი საწარმო და მაისხვევის შესანახი კომპლექსი მოწყობა

სახელმწიფო გრანტი - 500 ათასი ლარი

ლევან დავითაშვილი: „ჩვენ თანამედროვე პოლიტიკის ერთ-ერთი ნარმატიული ნიშნია „სართიქალის საწარმო“, რომელიც ნელს გავსხენით“

გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფელ სართიქალაში, თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი საწარმო და მარცვლეულის შესანახი კომპლექსი შპს „სართიქალის საწარმო“ სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით მოეწყო. „ეს არის ახალი თანამედროვე საწარმო, სადაც მარცვლეულის ხარისხიან

პირობებში დაბინავებაა შესაძლებელი. საწარმო სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებულია როგორც საგრანტო, ისე შეღავათიანი საკრედიტო რესურსებით - გაცემულია ნახევარი მილიონის ოდენობის გრანტი და შეღავათიანი, 3,5 მილიონიანი აგროკრედიტი... თუ ჩვენ უნდა მოვიყვანოთ მეტი მაღალხარისხიანი პირველადი წარმოების პროდუქცია, რა თქმა უნდა, მას სჭირდება შესაბამისი შემნახველი და გადამამუშავებელი სიმძლავრეები. ჩვენი მიდგომა არის კომპლექსური და ითვალისწინებს წარმოების ჯაჭვის ყველა რგოლის ხელშეწყობას“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, სოფელ სართიქალაში, სადაც ქართლის რეგიონის სახელმწიფო რწმუნებულთან, შოთა რეხვიაშვილთან ერთად იმყოფებოდა. როგორც მინისტრმა აღნიშნა, საქართველოში მოსავლის დაბინავება უკვე თანამედროვე პირობებში ხდება. შეღავათიანი აგროკრედიტის ფარგლებში, ქვეყნის მასშტაბით, 900 მილიონ ლარამდეა დაფინანსებული შემნახველი და გადამამუშავებელი ინფრასტრუქტურა. ფუნქციონირებს ასეული შემნახველი და გადამამუშავებელი მეურნეობა, თანამედროვე საწარმო. „ამას ემატება საგრანტო დაფინანსება, რომელსაც სახელმწიფო სპეციალური პროგრამით - გადამამუშავებელი და შემ-

ნახველი საწარმოების თანადაფინანსებით ახორციელებს, სადაც 80 მილიონ ლარამდე სახელმწიფოს მხრიდან თანადაფინანსება და რამდენიმე ასეული მილიონი ლარის კერძო ინვესტიციაა მოზიდული. პროგრამის ფარგლებში, 200-მდე ახალი საწარმო დაფინანსდა“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა. საწარმო და მარცვლეულის შესანახი კომპლექსის შპს „სართიქალის საწარმო“ ინფრასტრუქტურის მოსაწყობად 3,5 მილიონი ლარის ინვესტიცია განხორციელდა, მათ შორის, 500,000 ლარი სოფლის განვითარების სააგენტოს გრანტია, ხოლო 3,000,000 ლარი შეღავათიანი აგროკრედიტი. „სართიქალის საწარმოში“, სადაც 10 ადგილობრივია დასაქმებული, 9,000 ტონა მარცვლეულის გაშრობაა შესაძლებელი. აღსანიშნავია, რომ შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტის ფარგლებში შემნახველი და გადამამუშავებელი ინფრასტრუქტურის განვითარებისთვის ჯამში გაცემულია 880 მლნ ლარზე მეტი ღირებულების 3,900 სესხი, სააგენტოს გაცემული თანადაფინანსება 11,4 მლნ ლარს აჭარბებს. საგრანტო პროგრამის ფარგლებში ქვემო ქართლის რეგიონში შეიქმნა 10 შემნახველი მეურნეობა; სახელმწიფოს მხრიდან თანადაფინანსება, ჯამურად, 5,2 მლნ ლარზე მეტია.

საქართველოს მთავრობის სხდომაზე მიღებული გადაწყვეტილებით, „შეღავათიანი აგროკრედიტის“ კრედიტში ცვლილებები განხორციელდა, რომლითაც დაგუსტდა არასტანდარტული ვაშლის შემსყიდველ საწარმოებზე საბრუნავი საშუალებებისთვის გასაცემი კრედიტის თანხა

არასტანდარტული ვაშლის რეალიზაციის ხელშეწყობის საკოორდინაციო შტაბში რეგისტრირებულ ხილის გადამამუშავებელ კომპანიებზე არასტანდარტული ვაშლის შეძენისა და მისი გადამამუშავების მიზნობრიობით გაცემული სესხის თანხა, თითოეულ საწარმოზე, 500,000 ლარიდან 5 000 000 ლარის ჩათვლით განისაზღვრა. მიმდინარე წელს, არასტანდარტული ვაშლის მოსავლის რეალიზაციის ხელშეწყობის პროგრამაში ხილის გადამამუშავებელი 8 საწარმოა ჩართული შიდა ქართლის, კახეთის, მცხეთა-მთიანეთისა და რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონიდან. არასტანდარტული ვაშლის გადამამუშავებით მიღებული კონცენტრატის რეალიზაცია, მეტწილად, ევროკავშირის ბაზარზე ხორციელდება.

აღსანიშნავია, რომ სამრეწველო ვაშლის დაბინავების პროცესის შეუფერხებლად განხორციელების მიზნით, სახელმწიფო სუბსიდიის პროგრამას ახორციელებს. პროგრამის ფარგლებში, სამრეწველო ვაშლის შესყიდვისას, სახელმწიფო სუბსიდიას - 1 კგ არასტანდარტულ ვაშლზე 10 თეთრს - ვაშლის მოსავლის რეალიზაციის საკოორდინაციო შტაბში რეგისტრირებული ხილის გადამამუშავებელი ის კომპანიები მიიღებენ, რომლებიც მეხილეობის სფეროში დასაქმებული ფიზიკური პირებისგან 1 კგ არასტანდარტულ ვაშლს, არანაკლებ, 22 თეთრად შეისყიდიან. 26 სექტემბრის მონაცემებით, 3,700 ტონაზე მეტი სამრეწველო ვაშლი უკვე გადამამუშავებულია.

ოქტომბერი რაჭაში „ნოველი 2021“ ღაინყაბა „ხვანჭკარის“ ხარისხისა და უნიკალურობის დასადასტურებლად კონსტრუქციული მკვლევარებმა

სხელი ხაზი: 1501

„ხვანჭკარის“ ხარისხისა და უნიკალურობის დასადასტურებლად, რაჭაში სპეციალური ღონისძიებები უკვე დაიწყო:

რაჭის რეგიონის შესასვლელებში მოეწყო სპეციალური საკონტროლო პუნქტები, სადაც რეგიონში შემოსული ყველა მანქანა შემოწმდება, რათა არ მოხდეს ყურძნის სხვა მუნიციპალიტეტებიდან შემოტანა.

ყურძნის მიმღებ ყველა პუნქტზე ამპელოგრაფები მონიტორინგს

გაუნევენ ჩასაბარებელ ყურძენს, რათა არ მოხდეს სხვა ჯიშების „ხვანჭკარის“ სანედლეულო ჯიშებში - მუჯურეთულ/ალექსანდროულში შერევა.

რთველის საკოორდინაციო შტაბი ქალაქ ამბროლაურში გაიხსნება. ყურძნის მოსავლის დაბინავების პარალელურად, უპირველეს ამოცანად რჩება ქართული ღვინის, რაჭის შემთხვევაში კი, განსაკუთრებით, ღვინის „ხვანჭკარა“ ხარისხის უზურუნველყოფა და უნიკალური თვისებების შენარჩუნება.

ვიზიტი სლოვენიის რესპუბლიკაში

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე, ეროვნული სატყეო სააგენტოს ხელმძღვანელები და შესაბამისი დარგობრივი დეპარტამენტების ხელმძღვანელები, სამუშაო ვიზიტით, სლოვენიის რესპუბლიკაში იმყოფებოდნენ.

ვიზიტის ფარგლებში, შეხვედრები გაიმართა სლოვენიის რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის, სატყეო და სურსათის სამინისტროს და სახელმწიფო ტყის მართვის ორგანოების წარმომადგენლებთან. შეხვედრებზე აღინიშნა, რომ მნიშვნელოვანია, საქართველომ და სლოვენიის რესპუბლიკამ ტყის მდგრადი მართვის სფეროში გამოცდილება გა-

აზიარონ და არსებული თანამშრომლობა კიდევ უფრო გააღრმავონ. აღსანიშნავია, რომ საქართველოსა და სლოვენიის რესპუბლიკას შორის თანამშრომლობა 2018 წელს, საქართველოში ტყის ბუნებრივ ეკოსისტემასთან მიახლოებული მართვის მიდგომის დანერგვის მხარდაჭერით დაიწყო.

„საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელით, მადლობას ვუხდით სლოვენიის რესპუბლიკის მთავრობას, ასევე სლოვენიის საერთაშორისო თანამშრომლობისა და განვითარების ცენტრს მხარდაჭერისთვის. ჩვენ, 2020 წელს, გავაფორმეთ ტყის მდგრადი მართვის სფეროში თანამშრომლობის მემორანდუმი. მოხარული ვარ, რომ მოგვეცა შესაძლებლობა, გავეცნოთ ტყის მართვის სლოვენურ პრაქტიკას, რომელიც განსაკუთრებულია ევროპის მასშტაბით და აერთიანებს ბუნების კონსერვაციისა და რესურსების მდგრადი გამოყენების კომპონენტებს“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, იური ნოზაძემ.

და განვითარების ცენტრის ფინანსური, ასევე WWF-ისა და კომპანიის „ზავიტა“ ტექნიკური მხარდაჭერით, ახორციელებს პროექტს „ტყის მდგრადი მართვა ადიგენში“. პროექტის ფარგლებში, მომზადდება ტყის მართვის გეგმა ადიგენის სატყეო უბნისთვის, შემუშავდება სატყეო მოდელი და მერქნული რესურსების ღირებულებათა ჯაჭვი, უზრუნველყოფილი იქნება სატყეო ოპერაციებში ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობა ეროვნული სატყეო სააგენტოს ზედამხედველობით, გადამზადდებიან ეროვნული სატყეო სააგენტოს თანამშრომლები.

პროექტი „ტყის მდგრადი მართვა ადიგენში“ 2021 წლის ბოლოს დასრულდება. პროექტის მიზანია ტყის მდგრადი მართვის ხელშეწყობა და ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით იტალიაში, საქრთაშორისო აგროგამოფენაში „მაკფრუტ 2021“, 8 ქართულმა კომპანიამ მიიღო მონაწილეობა

იტალიაში, ქალაქ რიმინიში გამართულ საერთაშორისო აგროგამოფენაში „მაკფრუტ 2021“, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით, 8 ქართულმა კომპანიამ მიიღო მონაწილეობა.

საქართველოს სტენდზე წარმოდგენილი იყო კომპანიების: „ქარელი ფრუტს“ (ჩიკორი), „ჯორჯიას ნეიჩერალ“, „ლურჯი ველი“, „აგროლეინი“, „ნათს ჯი“, „კავკასუს ორგანიზ ფრუტს“, „ავგუსტ ფრუტ ფაქტორი“ და „ჯეო ორგანიზი“ ხილის და ბოსტ-

ნეულის ქართული პროდუქცია. გამოფენის ფარგლებში, ქართულ სტენდთან გამართულ შეხვედრაზე, საქართველოს ელჩმა იტალიაში კონსტანტინე სურგულაძემ, „მაკფრუტ 2021“-ის პრეზიდენტმა, რენცო პირაჩინიმ, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და ქართული კომპანიების წარმომადგენლებმა ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის იტალიაში ექსპორტის სამომავლო პერსპექტივებზე იმსჯელეს. საუბრისას, ყურადღება საქართველოსთვის ევროინტეგრაციისა და ევროკავშირის ქვეყ-

ნებთან საერთაშორისო ვაჭრობის მნიშვნელობის საკითხებზე გამახვილდა. საერთაშორისო აგროგამოფენის „მაკფრუტ 2021“ ფარგლებში, ქართული კომპანიების წარმომადგენლებმა შეხვედრები იტალიურ კომპანიებთან და საერთაშორისო ბიზნესასოციაციებთან გამართეს. ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის მსოფლიო ბაზრებზე პოპულარიზა-

ციისთვის საერთაშორისო აგროგამოფენებში მონაწილეობა ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია; შესაბამისად, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო აქტიურად მუშაობს აღნიშნული მიმართულებით და ქართულ კომპანიებს შესაძლებლობას აძლევს საკუთარი პროდუქციის ცნობადობის გაზრდა უზრუნველყონ.

ლევან დავითაშვილი შოკოლადის მწარმოებელი შვეიცარიული კომპანიის „Camille Bloch“ კრედიტს შეხვდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი შოკოლადის მწარმოებელი შვეიცარიული კომპანიის „Camille Bloch“ პრეზიდენტს, დანიელ ბოშს შეხვდა.

შეხვედრაზე კომპანიის „Camille Bloch“ წარმომადგენლებმა საქართველოში თხილის ინოვაციური გზით წარმოების პროექტის პრეზენტაცია წარადგინეს.

შვეიცარიული კომპანიის პრეზიდენტმა, დანიელ ბოშმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საქართველოს თხილის წარმოების ძალიან დიდი პოტენციალი აქვს და თხილის მაღალი ხარისხით გამოირჩევა. „Camille Bloch“ წარმომადგენლებმა მზადყოფნა გამოთქვეს ქართულ მხარესთან თხილის წარმოებაში თანამედროვე და ინოვაციური მეთოდების გამოყენების გამოცდილების გაზიარების კუთხით ითანამშრომლონ.

როგორც ლევან დავითაშვილმა აღნიშნა, საქართველო თხილის უმსხვილეს მწარმოებელ ქვეყნებს შორის მოწინავე ადგილს იკავებს.

„თხილი საქართველოსთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საექსპორტო პროდუქტია. ჩვენთვის მნიშვნელოვანია ქვეყანაში კიდევ უფრო გავზარდოთ როგორც თხილის წარმოება, ასევე მისი ხარისხი. შესაბამისად, ჩვენ მზად ვართ გავზიაროთ წარმატებული ევროპული გამოცდილება“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

შოკოლადის მწარმოებელმა შვეიცარიულმა კომპანიამ „Camille Bloch“ კახეთის რეგიონში, სიღნაღის მუნიციპალიტეტში, 40 მლნ ლარის ოდენობის ინვესტიცია განახორციელა და 50 ჰა მიწის ფართობზე, ინოვაციური ტექნოლოგიით თხილის ბაღების გაშენება დაიწყო. კომპანია, თხილის პირველ მოსავალს, 2025 წლისთვის ელოდება.

ინოვაციური პროექტი მიზნად ისახავს ადგილობრივი წარმოების პროდუქტებისა და საქონლის ხორცის ღირებულებათა ჯაჭვში სურსათის უვნებლობისა და ხარისხის სტანდარტების გაუმჯობესებას.

პროექტი ასევე აქტიურად მუშაობს მესაქონლეობის სექტორში ჩართული პირების ცოდნის ამაღლების კუთხით, რასაც სხვადასხვა სახის ტრენინგებისა თუ სასწავლო-საინფორმაციო სახელმძღვანელოების შემუშავებით ახორციელებს.

„ხელისუფლებისთვის მეცხოველეობის განვითარება პრიორიტეტულ მიმართულებას წარმოადგენს. შესაბამისად, აღნიშნულ ინიციატივას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს. მადლობას ვუხდით ამერიკის შეერთებული შტატების სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტს

(USDA) ფინანსური მხარდაჭერისთვის. ვფიქრობ, კონკურსის შედეგად შერჩეული საგრანტო პროექტების განხორციელებით, ხელშესახები პროგრესი გვექნება მესაქონლეობის სექტორში“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ, გიორგი ხანიშვილმა.

პროექტს ახორციელებს Land O'Lakes Venture37 საქართველოს ფერმერთა ასოციაციასთან პარტნიორობით. პროექტი დაფინანსებულია აშშ-ის სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის (USDA) მიერ.

დეტალური ინფორმაცია საგრანტო კონკურსის შესახებ, შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ ბმულზე:

<https://bit.ly/2YzQNX4>

დამატებითი ინფორმაციისათვის შეგიძლიათ იხილოთ:

<https://www.facebook.com/SQILGeorgia>

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ქ.ზუგდიდში, კომპანიაში „ჯეო-ნათსი“ იმყოფებოდა, სადაც სამეგრელო-ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულთან, გიორგი გუგუჩიასთან ერთად, თხილის ჩაბარების პროცესს გაეცნო.

იყოს და მეტი შედეგი მივიღოთ“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

სამეგრელო-ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ სამეგრელოს რეგიონში, მოსახლეობის თითქმის ნახევარი სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობას ეწევა; თხილის კულტურა კი, რეგიონში ერთ-ერთი ძირითადია. ადგილობრივების შემოსავალი გაზრდილია, რაც მნიშვნელოვანია თითოეული ოჯახის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების კუთხით.

აღსანიშნავია, რომ 2021 წლის 1 აგვისტოდან 22 სექტემბრის ჩათვლით პერიოდში, საქართველოდან 7.7 ათასი ტონა თხილის ექსპორტი განხორციელდა. ექსპორტის ღირებულებამ 33.4 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

„ჩვენ ყოველწლიურად ვხვდებით როგორც მეთხილე ფერმერებს, ისე გადამამუშავებელი და ექსპორტიორი კომპანიების წარმომადგენლებს, რათა სეზონი შევავასოთ, განვიხილოთ მიმდინარე აქტუალური საკითხები, პრობლემები, მომავალი წლის გეგმები. წლევანდელი წელი კარგად დაიწყო, უხვი იყო მოსავალი, თუმცა, ბოლო პერიოდში, ამინდებმა გარკვეულწილად უარყოფითად იმოქმედა.

მიუხედავად ამისა, გვაქვს მოლოდინი, რომ 2021-22 წლის სეზონი გასულ წელზე უკეთესი იქნება. თხილი მნიშვნელოვანი სტრატეგიული კულტურაა საქართველოს სოფლის მეურნეობაში. შარშანდელ სეზონზე 100 მლნ დოლარს გადააჭარბა თხილის ექსპორტის ღირებულება; მას შემდეგ, რაც ჩვენ ძირითადი გამოწვევები - დაავადებები და აზიური ფაროსანა, რომელიც პრობლემას უქმნიდა მოსახლეობას, კონტროლის ქვეშ მოვაქციეთ. შესაბამისად, დარგი ვითარდება; თუმცა, განვითარებასთან ერთად, რა თქმა უნდა, კვლავ გვაქვს გამოწვევები, რომელზეც საჭიროა მუდმივი მუშაობა, მსხვილ კომპანიებთან, ექსპორტიორებთან კომუნიკაცია, რათა სახელმწიფოს პოლიტიკა და კერძო სექტორის ინტერესები თანხვედრაში

დმანისის მუნიციპალიტეტში, ახალი პროფესიული კოლეჯი „შვეიცარიული აგრარული სკოლა კავკასია“ პირველ სტუდენტებს მიიღებს

დმანისის მუნიციპალიტეტის სოფელ სარკინეთში, პროფესიულ კოლეჯში „შვეიცარიული აგრარული სკოლა კავკასია“ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე გიორგი ხანიშვილი იმყოფებოდა. მინისტრის მოადგილის განცხადებით,

მსგავსი ტიპის პროფესიული სასწავლებლები ხელს შეუწყობს ახალგაზრდების მეთად დაინტერესებას სოფლის მეურნეობით და აგრარულ სფეროში ცოდნის ხარისხის გაუმჯობესებას.

„დმანისის მუნიციპალიტეტში გახსნილი ახალი პროფესიული სასწავლებელი კი-

დევერთი ნათელი დადასტურებაა იმისა, რომ საქართველოს მთავრობა, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, ბიზნესსექტორი, ქართველი ფერმერები, მენარმეები სწორად ხედავენ ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების გზას, სწორი მიმართულებით აკეთებენ ინვესტირებას. მსგავსი ტიპის სკოლები უზრუნველყოფენ კვალიფიციური კადრების მომზადებას და, შედეგად, ის სტრატეგიული მიზნები, რომელიც აქვს საქართველოს მთავრობას დასახული ეკონომიკის გაძლიერებისთვის, მიღწეული იქნება“, - განაცხადა გიორგი ხანიშვილმა.

შვეიცარიული სტანდარტით შექმნილი პროფესიული სასწავლებელი, რომელიც ქართული და შვეიცარიული ინვესტიციით აშენდა, მეცხოველეობის, რძისა და ყველის გადამამუშავების მიმართულებით კადრების მომზადებას ითვალისწინებს. სასწავლო პროგრამა, პროექტის მთავარი პარტნიორის, შვეიცარიული აგრარუ-

ლი სკოლის „პლანტაჰოფი“ მიერ არის შედგენილი და თეორიული და პრაქტიკული სწავლების 3-წლიან კურსს მოიცავს. კოლეჯის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს შვეიცარიული სტანდარტის შესაბამისი ყველის თანამედროვე ქარხანა და მეცხოველეობის ფერმა, სადაც, პროფესიონალების ხელმძღვანელობით, სტუდენტები თავადაც ჩაერთვებიან ყოველდღიურ საქმიანობაში და მიიღებენ პრაქტიკულ ცოდნასა და გამოცდილებას. პროექტი საქართველოში შვეიცარიის საელჩოს მხარდაჭერით ხორციელდება და აქტიურად თანამშრომლობს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროებთან და ფერმერთა ასოციაციასთან.

„შვეიცარიული აგრარული სკოლა კავკასია“ პირველ სტუდენტებს მიმდინარე წლის ნოემბერში მიიღებს. კოლეჯში, რომლის კამპუსიც 30 სტუდენტზეა გათვლილი, ამ ეტაპზე, 10 მოსწავლე ირიცხება.

საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირის „ორქისი“ ორგანიზაციით ნარჩენების მართვის რეგიონული გეგმა განიხილეს

საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირის „ორქისი“ ორგანიზაციით გამართულ ონლაინ შეხვედრაზე კახეთის

მხარეში ნარჩენების მართვის რეგიონული გეგმა განიხილეს. გეგმა მოიცავს ნარჩენების მართვის თანამედროვე

სისტემის დანერგვას ნარჩენების მართვისა და რეგიონული განვითარების სტრატეგიების მოთხოვნების გათვალისწინებით, კახეთის სამხარეო ადმინისტრაციასთან, 8 მუნიციპალიტეტთან და დაინტერესებულ მხარეებთან მჭიდრო თანამშრომლობით და აქტიური მონაწილეობით.

კახეთის რეგიონში ნარჩენების მართვის გეგმა არასამთავრობო ორგანიზაციათა კონსორციუმის: საქართველოს ბუნების მკვლევართა კავშირის „ორქისი“, დავიცვით საქართველოს სისუფთავე და საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა/დედამიწის მეგობრები –საქართველოს მიერ განხორციელებული პროექტის „დავიცვათ საქართველოს სისუფთავე“ ერთ-ერთი მთავარი კომპონენტია.

პროექტი „დავიცვათ საქართველოს სისუფთავე“ შვედეთის მთავრობის ფინანსური უზრუნველყოფით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით, რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინ-

ისტროსთან და საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიასთან თანამშრომლობით ხორციელდება.

„შვედეთის განვითარების სააგენტოს მხარდაჭერით, კახეთის მხარეში ნარჩენების მართვის საპილოტე პროექტი ხორციელდება. ნარჩენების მართვა ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთი მთავარი გამოწვევაა. შესაბამისად, ჩვენი მიზანია კახეთის რეგიონისთვის შევქმნათ ისეთი ნარჩენების მართვის მოდელი, რომელიც ევროკავშირის სტანდარტებისა და შვედეთის გამოცდილების გათვალისწინებით განხორციელდება“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ პავლიაშვილმა, რომელიც აღნიშნულ ონლაინ შეხვედრას ესწრებოდა.

შეხვედრაში მონაწილეობდნენ შვედეთის გველეს ასოციაციის წარმომადგენელი/ექსპერტი პერ-ოლაფ ჰალბერგი, სბმკ „ორქისის“ წარმომადგენლები, ექსპერტები და კახეთის რეგიონული ნარჩენების მართვის გეგმაზე მომუშავე ჯგუფის წევრები.

მუხურის მეფუტკრეობის ბაზაზე ქართული ფუტკრის მეგრული პოპულაციის აღდგენითი სამუშაოები აქტიურად მიმდინარეობს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე, სოლომონ პავლიაშვილი ჩხორონყუს მუნიციპალიტეტის მერთან, დავით გოგუასთან და სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორთან, ლევან უჭმაჭურიძესთან ერთად მუხურის მეფუტკრეობის ბაზაზე მიმდინარე სამუშაოებს გაეცნო. 2017 წლიდან, მუხურის მეფუტკრეობის ბაზა ქართული ფუტკრის მეგრული პოპულაციის აღდგენით სამუშაოებს ახორციელებს და უნიკალურ სანაშენე მასალას აწარმოებს.

„მუხურის მეფუტკრეობის საცდელ მეურნეობას 70-წლიანი ისტორია აქვს. აქ წლების განმავლობაში მიმდინარეობს სადედე ფუტკრის გამოყვანა. ჩვენთვის მნიშვნელოვანია აღნიშნული მიმართულება განვითარდეს, რასაც მუხურის მეფუტკრეობის ბაზის წარმატებული ფუნქციონირება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს. სამინისტრო ყველაფერს გააკეთებს იმისთვის, რომ ქართული უნიკალური ჯიშების შენარჩუნება და გავრცელება მოხდეს“, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ პავლიაშვილმა.

მუხურის ბაზაზე ქართული ფუტკრის აღდგენითი სამუშაოების გარდა, ფუტკრის გენეტიკური პასპორტიზაცია, მისი პოპულარიზაცია და ქვეყნის შიგნით და მის ფარგლებს გარეთ გავრცელება მიმდინარეობს. ფუტკრის მეგრული პოპულაცია განსაკუთრებული შრომისუნარიანობით, მაღალი პროდუქტიულობით, სუსტი დალის კარგი გამოყენებით და გრძელი ხორტუმით გამოირჩევა.

ბაზაზე, 2017 წლიდან დღემდე, სანაშენე და რეპროდუქტორი ფუტკრის ოჯახებიდან, გამოყვანილია 1700-მდე დედა ფუტკარი, ყოველ წლიურად კი, ფერმერებისთვის, განაყოფიერებული დედა ფუტკრის გადაცემა მიმდინარეობს. ბაზა აქტიურად არის ჩართული მეფუტკრე-ფერმერების გადამზადება-სწავლებაში და რეგულარულად ატარებს უფასო ტრენინგებს ფუტკრის ოჯახების მოვლა-მოშენების და დაავადებების წინააღმდეგ პრევენციული ღონისძიებების გატარების შესახებ.

მუხურის სახელმწიფო საჯიშე მეურნეობა 1949 წელს შეიქმნა. მეურნეობა ახორციელებდა ქართული დედა ფუტკრის გამოყვანას, ამანათნაყრების წარმოებას და მათ მრავალ ქვეყანაში ექსპორტს ახდენდა. აღნიშნული ბაზის აღდგენა 2017 წელს, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მიერ განხორციელდა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და კავკასიის ბუნების ფონდს (CNF) შორის მემორანდუმი გაფორმდა

მემორანდუმს, რომელიც საქართველოს დაცული ტერიტორიების სისტემის გაფართოების და განვითარების ფინანსურ მხარდაჭერას ითვალისწინებს, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარემ, დევიდ მორისონმა და CNF-ის აღმასრულებელმა დირექტორმა, თობიას მიუნხმაიერმა მოაწერეს ხელი.

„საგრანტო დახმარებას, რომელიც რამდენიმე მილიონ დოლარს შეადგენს, საქართველო კავკასიის ბუნების ფონდისგან WYSS Foundation-ის შემოწმების სახით მიიღებს. ამ ფინანსური მხარდაჭერით, ჩვენ შევძლებთ ახალი დაცული ტერიტორიების შექ-

მნას, ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება-განვითარებას და ისეთი პროექტების განხორციელებას, რომელიც, კონსერვაციასთან ერთად, ითვალისწინებს დაბალანსებულ სოციალურ მიდგომებს და ეკონომიკური შესაძლებლობების გა-

უმჯობესებას ადგილობრივი მოსახლეობისთვის“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

ურთიერთგაგების მემორანდუმის ფარგლებში, დაგეგმილია საქართველოში დაცული ტერიტორიების ფართობის გაზრდა, რაც გულისხმობს რაჭის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის, შიდა ქართლისა და გურიის რეგიონებში ხუთი ახალი სივრცის შექმნას. საქართველო კავკასიის ბუნების ფონდისგან, ახლადშექმნილი დაცული ტერიტორიების ფართობის შესაბამისად, 6-10 მლნ აშშ დოლარამდე დახმარებას მიიღებს. მემორანდუმში, დაცული ტერიტორიების მართვის პრაქტიკულ საკითხებთან ერთად, CNF-ის მხრიდან სამართლებრივი ბაზის ჩამოყალიბებაში მხარდაჭერასაც ითვალისწინებს.

„დღეს გაფორმებული მნიშვნელოვანი მემორანდუმით, ქვეყანაში და, ზოგადად, რეგიონში, პირველად შემოდის გარემოსდაცვით სფეროში მოქმედი ერთ-ერთი უმსხვილესი კერძო ამერიკული საქველმოქმედო ფონდი. ეს წინ გადადგმული ნაბიჯია, რაც დაეხმარება საქართველოს, ერთი მხრივ, დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება-განვითარებაში და, მეორე მხრივ, საერთაშორისო ვალდებულებების შესრულებაში, რაც გაზრდის საქართველოს ცნობადობას საერთაშორისო დონეზე“, - განაცხადა დევიდ მორისონმა.

როგორც CNF-ის აღმასრულებელმა დირექტორმა, თობიას მიუნხმაიერმა აღნიშნა, მნიშვნელოვანია დაცული ტერიტორიების დაცვა, რათა ბიომრავალფეროვნება და გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობები შენარჩუნდეს. კავკასიის ბუნების ფონდი, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან ერთად, შეეცდება 5 ახალი დაცული ტერიტორია განავითაროს და მართოს იმ გზით, რომ კავკასიაში არსებული ველური სახეობები დაცული იყოს საფრთხეებისგან, რაც სტიმული იქნება საქართველოსთვის, კიდევ უფრო გააძლიეროს ბუნების და ბიომრავალფეროვნების დაცვა, დღეს, როდესაც მსოფლიო კლიმატის ცვლილებას ებრძვის.

კავკასიის ბუნების ფონდი საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან 2008 წლიდან თანამშრომლობს როგორც რეინჯერების ფინანსური მხარდაჭერის, ასევე ინფრასტრუქტურის შექმნა-განვითარების კუთხით. კავკასიის ბუნების ფონდის მიზანი დაცული ტერიტორიების მართვის საკითხებში საქართველოს, სომხეთისა და აზერბაიჯანის დახმარება და რეგიონში ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და ეკოსისტემის დაცვის მხარდაჭერაა

დაცული ტერიტორიების სააგენტო, ევროკავშირის დაფინანსებით, ახალ საგრანტო პროექტს იწყებს

შამუგია, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარე დავით იოსებაშვილი, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე თამარ ხახიშვილი, საქართველოში ევროკავშირის წარმომადგენლობის სოფლის განვითარების, სამოქალაქო უსაფრთხოებისა და კრიზისების მართვის პროგრამების მენეჯერი ქეთევან ხუციშვილი და IRDG პროექტის ეროვნული მენეჯერი ნოდარ კერესელიძე ესწრებოდნენ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ახალი საგრანტო პროექტის პრეზენტაციას „დაცულ ტერიტორიებზე ბუნებრივი რესურსების მართვის გაუმჯობესება და სერვისების ზრდა სოფლის მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის მიზნით“ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ოთარ

საგრანტო პროექტის ფარგლებში, სამი დაცული ტერიტორიისთვის - ლაგოდეხი, ჯავახეთი და ალგეთი, ტყის მართვის გეგმები მომზადდება; დღეისათვის, ევროკავშირის მხარდაჭერით, საქართველოს 7 დაცული ტერიტორია იმართება ტყის მართვის გეგმის შესაბამისად, რაც, და-

ახლოებით, 90 099.5 ჰექტარ ფართობს მოიცავს. ახალი საგრანტო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული 3 ტყის მართვის გეგმის შემუშავება უზრუნველყოფს, დამატებით, 34 000 ჰექტრამდე ტყის მდგრად მართვას.

ამავე საგრანტო პროექტით შეიქმნება მობილური აპლიკაცია საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე უფრო მეტად კომფორტული მოგზაურობისთვის. აპლიკაცია ხელს შეუწყობს ეკოტურიზმის განვითარებას, სოფლად სერვისების დანერგვას და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას საქართველოს ბიომრავალფეროვნების შესახებ.

საგრანტო ხელშეკრულებით გათვალისწინებულია 248 000 დოლარის ფინანსური მხარდაჭერა. ინიციატივა ხორციელდება ევროკავშირის (EU) მიერ დაფინანსებული „სოფლის განვითარების გაუმჯობესება საქართველოში“ (IRDG) პროექტის ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს გაეროს განვითარების პროგრამა საქართველოში (UNDP).

„ახალი ტყის კოდექსი, რომელიც საქართველოს პარლამენტმა 2020 წელს მიიღო, უზრუნველყოფს ტყის მართვას მდგრადი განვითარების პრინციპების შესაბამისად. კონკრეტული ინიციატივები, რომელიც ტყის მართვის გარემოსდაცვით, ეკონომიკურ და სოციალურ ასპექტებს ითვალისწინებს, ხელს შეუწყობს ამ მნიშვნელოვანი კანონმდებლობის პრაქტიკულ განხორციელებას“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ოთარ შამუგიამ.

საქართველოში ევროკავშირის წარმო-

მადგენლობის სოფლის განვითარების, სამოქალაქო უსაფრთხოებისა და კრიზისების მართვის პროგრამების მენეჯერის, ქეთევან ხუციშვილის განცხადებით, ევროკავშირი ეხმარება საქართველოს, შეიმუშავოს ეფექტიანი მექანიზმები ტყის მდგრადი მართვისთვის, რაც სარგებელს მოუტანს როგორც გარემოს, ისე ეკონომიკას.

„ტყე, სხვა მნიშვნელოვან ფუნქციებთან ერთად, კლიმატის სტაბილურობასაც ემსახურება. საერთაშორისო მხარდაჭერით, საქართველო შეძლებს, უკეთ დაიცვას საკუთარი ტყეები, შექმნას გარემოსდაცვითი მეგობრულ ეკონომიკური შესაძლებლობები და კიდევ ერთი ნაბიჯი გადადგას ისეთი საზოგადოების მშენებლობის გზაზე, სადაც ადამიანებსა და ბუნებას შორის ჰარმონია არსებობს“, - განაცხადა ანა ჩერნიშოვამ, გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ხელმძღვანელის მოადგილემ.

ევროკავშირი (EU) და UNDP საქართველოს სოფლის განვითარებას მრავალი წელია აქტიურად უჭერენ მხარს არაერთი უმნიშვნელოვანესი პროექტის განხორციელების გზით. ევროკავშირის (EU) მიერ დაფინანსებული სოფლის განვითარების პროგრამა, ENPARD, 2013 წლიდან ხორციელდება და მისი სრული ბიუჯეტი 234.5 მილიონ ევროს შეადგენს. ამ დახმარების მიზანია სოფლის განვითარების ეფექტიანი პოლიტიკის შექმნა, სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის ეკონომიკური შესაძლებლობების გაზრდის ხელშეწყობა და სოფლის განვითარებაში მწვანე გადაწყვეტილებების დანერგვა.

თხილის მიღება-გადაამუშავების პროცესი საწარმოებში აქტიურად მიმდინარეობს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე გიორგი ხანიშვილი, სენაკის მუნიციპალიტეტში, თხილის გადამამუშავებელი საწარმოს „ნათს ელი“ მუშაობის პროცესს გაეცნო. თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი საწარმო შედავათიანი აგროკრედიტის პროგრამის ფარგლებში შეიქმნა. განხორციელებული ინვესტიცია 1,5 მლნ ლარს შეადგენს. ყოველწლიურად, „ნათს ელი“ ადგილობრივი ფერმერებისგან საშუალოდ, 4-5 ათას ტონამდე თხილის იბარებს და

ამუშავებს. საწარმო მოიცავს წარმოების სრულ ციკლს, რაც თხილის მაღალი ხარისხის შენარჩუნებას უზრუნველყოფს. საწარმოში 70 ადგილობრივია დასაქმებული.

„ბოლო წლებში, სახელმწიფოს სწორი პოლიტიკის, მიმდინარე პროექტებისა და პროგრამების, გადამამუშავებელ და შემნახველ საწარმოებში განხორციელებული ინვესტიციების შედეგად, ქვეყნის მასშტაბით შეიქმნა და ფუნქციონირებს თანამედროვე სტანდარტის, ახალი ტექნოლოგიებით აღჭურვილი საწარმოები, რაც ეხმარება ადგილობრივ ფერმერებს მონეული მოსავლის დაბინავება-რეალიზებაში. ამავდროულად, წარმოების სრულ ჯაჭვში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა-განვითარება, უზრუნველყოფს მოსავლის ხარისხის შენარჩუნებას და ხელს უწყობს საერთაშორისო ბაზრებზე ქართული თხილის, როგორც ბრენდის დამკვიდრებას,“ - აღნიშნა გიორგი ხანიშვილმა.

საბჭო, კონგრესებს შორის ინტერსესიურ პერიოდში, კავშირის მთავარ მმართველ ორგანოს წარმოადგენს.

IUCN-ის მსოფლიო კონსერვაციის კონგრესი საფრანგეთში, ქალაქ მარსელში, 3-11 სექტემბერს ტარდება. ღონისძიების მიზანია ხელი შეუწყოს ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ცოდნისა და

ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) მსოფლიო კონსერვაციის კონგრესის ფარგლებში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტის უფროსი კარლო ამირგულაშვილი ბუნების დაცვის მსოფლიო კავშირის საბჭოს წევრად, 4 წლის ვადით აირჩიეს

ინფორმაციის გაცვლას, ასევე, ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებისთვის აუცილებელი ქმედებების განსაზღვრას. კონგრესზე, განსახილველ საკითხებს შორის არის: 2020 წლის შემდგომი ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია, ბუნებაზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მიღება, დაცული ტერიტორიების და ტყის მდგრადი მართვა.

ტიბაანში თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი ფერმა ამოქმედდება

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე გიორგი ხანიშვილი, სიღნაღის მუნიციპალიტეტის სოფელ ტიბაანში, შპს „ბუტრანას“ თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი ფერმის მშენებლობის მიმდინარეობას გაეცნო.

სოფელ ტიბაანში ახალი ფერმერული მეურნეობა სექტემბრის მეორე ნახევარში ამოქმედდება. ფერმის აღჭურვასა და მის გამართულ მუშაობას კომპანია „კავკასიის გენეტიკა“ განხორციელებს.

„ახალი მეურნეობა იქნება სრულყოფილი სასწავლო-სამეცნიერო კომპლექსი, სადაც, ერთი მხრივ, სანაშენე მიმართულება იფუნქციონირებს, ხოლო, მეორე მხრივ, გადამზადდება პერსონალი. ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ასეთი ტიპის საწარმოები სხვა რეგიონებშიც კეთდება, რაც ნიშნავს, რომ მეცხოველეობა ვითარდება სწრაფი ტემპით. სახელმწიფოს მხარდაჭერით, როგორც სოფლის მეურნეობის პრაქტიკულად ყველა მიმართულებით, მეცხოველეობის განვითარებისთვის მნიშვნელოვანი ნაბიჯები იდგმება. ყველაფერი კეთდება, რომ საქართველოში ფერმერული მეურნეობა და სანაშენე მეურნეობა თანამედროვე სტანდარტებით განვითარდეს,“ - განაცხადა გიორგი ხანიშვილმა.

თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი ფერმის მოსაწყობად შპს „ბუტრანამ“ შედავათიანი აგროკრედიტით ისარგებლა, სესხის თანხა 325,000 ლარს შეადგენს.

წარმატებული საწარმო წვლილი

კომპანიის „ბადაგი“ წარმატების ისტორიას მისი დირექტორი ვახტანგ ყაჯრიშვილი გვიზიარებს. საწარმო სიღნაღის მუნიციპალიტეტის სოფელი წვრიში საქმიანობს.

„20 წლის წინ ჩურჩხელის წარმოებაზე ფიქრი დავიწყე. ყველაფერი დაიწყო ერთი ადამიანით და ბევრი ექსპერიმენტით. თავიდან ყველა სკეპტიკურად უყურებდა ჩემს წამოწყებას, საქართველოში ჩურჩხელის წარმოება წარმოუდგენელიც კი ეგონათ. დღეს, ბაზარზე ორი კომპანიით „ბადაგი“ და „ბადაგი +“ ვართ წარმოდგენილი. „ბადაგი +“ აწარმოებს ჩირებს და ტყლაპებს, ბადაგი კი - ჩურჩხელას. გვაქვს ჩვენი საფირმო მალაზიები, ასევე პროდუქცია რამდენიმე მსხვილ სავაჭრო ქსელშიცაა წარმოდგენილი. დღესდღეობით, წარმოებაში 100 ადამიანია დასაქმებული და დღეში 5,000 ცალი ჩურჩხელის წარმოება ხდება. აქცენტი ტყლაპის წარმოებაზე გვაქვს, საქართველოში ქარხნული წესით ტყლაპის წარმოება აქამდე არც ყოფილა.

ჩვენი პროდუქცია ასე პროცენტით ნატურალურია. 20 წლის წინ დაწყებული მცირე საოჯახო ბიზნესი დღეს წარმატებულია, რაშიც დიდი წვლილი სახელმწიფოს მიუძღვის. სოფლის განვითარების სააგენტოს გრანტისა და შედავათიანი აგროკრედიტის დახმარებით, ავაშენეთ საწარმო. სახელმწიფო პროგრამების მხარდაჭერით გაფართოვდა, გაძლიერდა და წარმატებულია ჩვენი ბიზნესი,“ - აღნიშნავს ვახტანგ ყაჯრიშვილი.

ნატურალური წვენების საწარმო საოკუპაციო ხაზის მიმდებარე

ნატურალური წვენების საწარმო „ხილარის“ გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ შავშვებში, საოკუპაციო ხაზის მიმდებარე 2016 წლიდან საქმიანობს.

„ხილარი“ როგორც იდეა, წლების წინ დაიბადა და პარტნიორებთან ერთად აქტიურად დავიწყეთ მის განხორციელებაზე ფიქრი. სოფლის განვითარების სააგენტო ჩვენი ბიზნესისთვის დიდი მოტივატორი იყო, მათი თანადაფინანსების გარეშე, შეუძლებელი იქნებოდა ჩვენი იდეის განხორციელება. სოფლის განვითარების სააგენტოს თანადაფინანსების პროგრამით, ფრთები შევასხით ჩვენს იდეას შეგვექმნა ნატურალური წვენების საწარმო. შიდა ქართლის რეგიონი შემთხვევით არ შეგვიჩვენა, ეს რეგიონი გამორჩეულია ხილის უხვი მოსავალით. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ჩვენს გარშემო დასახლებულია იძულებით დასახლებულები პირები. საწარმოდან დაახლოებით 4 კილომეტრში ოკუპირებული ტერიტორიები იწყება. ეს ჩვენთვის ერთგვარი პასუხისმგებლობაც იყო, რომ მათთვის შეგვექმნა სამუშაო ადგილები. ის ფაქტი, რომ ვაწარმოებთ და ვქმნით ახალ პროდუქტებს ჩვენთვის დამატებითი სტიმულია,“ - ამბობს კომპანიის „ხილარი“ გენერალური დირექტორი თამაზ კაკუშაძე.

ნატურალური წვენების კომპანია „ხილარი“ პროდუქციას, როგორც ადგილობრივი, ასევე საექსპორტო ბაზრებისთვის ამზადებს.

მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი ზუგდიდში

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი „ნექტარი 2016“ ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში, 12 ადგილობრივ მეფუტკრეს აერთიანებს. კოოპერატივის წევრების საკუთრებაში 400-ზე მეტი სკაა, საიდანაც თაფლსა და მეფუტკრეობის სხვადასხვა პროდუქტს ამზადებენ.

„თავდაპირველად, როცა კოოპერატივის შექმნა გადაწყვიტეთ, ვერც ვიფიქრებდით, რომ ეს წამოწყება წარმატებულ ბიზნესად იქცეოდა. სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამების დახმარებითა და საქართველოში USAID-ის მიერ დაფინანსებული პროგრამის „ზრდა“ ხელშეწყობით, შევძელით წარმოების გაფართოება და პროფესიული ცოდნის შექმნა, რამაც განვითარების მეტი შესაძლებლობა მოგვცა“; აცხადებს სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის თავმჯდომარე თინათინ ბულია.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი „ნექტარი-2016“ წარმოებულ თაფლს ბრენდით „თოფური“ (რაც მეგრულად თაფლს ნიშნავს), ადგილობრივ ბაზარზე ყიდის. კოოპერატივის წევრები ერთიანი მიდგომებით ცდილობენ განვითარებას და ერთგვაროვანი ბიოთაფლის წარმოებას.

- 27 სექტემბრის მონაცემებით, კახეთში 190 ათასამდე ტონა ყურძენია გადამუშავებული. 19 ათასამდე მევენახემ ყურძნის რეალიზაციით 210 მლნ ლარამდე შემოსავალი მიიღო.
- გადამუშავებული ყურძნიდან 110 ათას ტონამდე რქანითელია, 67 ათას ტონამდე საფერავი, 3,7 ათას ტონამდე კახური მწვანე, დანარჩენი სხვადასხვა ჯიშის ყურძენია.
- ყურძნის გადამუშავების პროცესში რთველის დანებიდან დღემდე 210 დიდი, მცირე და საშუალო ღვინის საწარმოა ჩართული.

საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, 2021 წლის რთველის მხარდასაჭერად, სუბსიდირების პროგრამა მოქმედებს. პროგრამის მიზანია, პანდემიით გამოწვეული ვითარება უარყოფითად არ აისახოს მევენახე ფერმერებზე და ღვი-

ნის მწარმოებლებზე, სრულად დაბინავდეს ყურძნის მოსავალი. მევენახეები საკადასტრო ამონაწერით შეუფერხებლად აბარებენ საწარმოებში ყურძენს. ეს არის პირველი რთველი,

როდესაც ფერმერი საწარმოებს ყურძენს ღვინის ეროვნული სააგენტოს მიერ გაცემული მევენახეობის კადასტრის ამონაწერის საფუძველზე აბარებს.

„წელს ყურძენი ვენახების კადასტრის ამონაწერით ბარდება. თუ არის გამოწვეული შემთხვევები, როდესაც დოკუმენტი ფერმერებს წესრიგში არ აქვთ, ამისთვის რამდენიმე ლოკაციაზე კადასტრის ოპერატორები მუშაობენ - თუ სადმე ასეთი ფაქტი დაფიქსირდა და უკადასტროდ მივიდა ფერმერი ჩასაბარებლად, საშუალება ეძლევა, რომ საბუთი სწრაფადვე აიღოს. ეს იშვიათად ხდება. მევენახეები თებერვლიდან აქტიურად იყვნენ პროგრამაში ჩართუ-

ლი, შესაბამისად, 37 000 საკადასტრო დოკუმენტი გაცემულია. ეს არის ვენახების მიკვლევადობის საფუძველი, რაც აუცილებელი პირობაა ხარისხის მართვის, სერტიფიცირების კუთხით და სხვა. მსგავსი მექანიზმი გააჩნია ევროკავშირის წევრ ყველა იმ ქვეყანას, სადაც მევენახეობა-მეღვინეობის ინდუსტრიაა განვითარებული“, - აღნიშნა რთველის საკოორდინაციო შტაბის უფროსმა ლევან მეხუზლამ.

რთველი 2021-ის დროს მკაცრად კონტროლდება ადგილწარმოშობის ჯიშების სპეციფიკაციებით განსაზღვრული მოსავლიანობის ლიმიტი და ჩასაბარებელი ყურძნის ხარისხი.

საწარმოები შეღავათიანი აპროგრადიტით ღვინის წარმოებისათვის საჭირო მასალების - ბოთლის, საცობის, ჩაჩის და ყუთის შექმნის მიზნობრივობითა და ისარგებლებენ

ქართული ღვინის საექსპორტო ბაზრებზე რეალიზაციის მაქსიმალურად გაზრდის ხელშეწყობის მიზნით, მთავრობის სხდომაზე მიღებული გადაწყვეტილებით, „შეღავათიანი აპროგრადიტის“ პროექტში ცვლილება შევიდა. ცვლილების თანახმად, გაჩნდა შესაძლებლობა, ყურძნის გადამამუშავებელმა კომპანიებმა შეღავათიანი კრედიტი აიღონ, როგორც ყურძნის გადამამუშავების, ასევე ღვინის წარმოებისათვის საჭირო მასალების ბოთლის, საცობის, ჩაჩის და ყუთის შესაძენად.

ქართული მეღვინეობის განვითარების სახელმწიფო სტრატეგია გულისხმობს, ქართული ღვინო ნიშური სეგმენტიდან საყოველთაო ხელმისაწვდომ კატეგორიაში გადავიდეს. ქართული ღვინო ხელმისაწვდომი უნდა გახდეს ძირითადი გაყიდვის არხებში, როგორც არის, ე.წ., on trade, პორეკა სექტორი და ქსელური მაღაზიები, რითელი. შესაბამისად, უნდა გაიზარდოს როგორც ხარისხიანი ქართული ღვინის წარმოება, ისე ექსპორტი. ქართულმა ღვინომ მნიშვნელოვანი ადგილი უნდა დაიკავოს ღვინის

ცნობილ მწარმოებელ თუ ექსპორტიორ ქვეყნებს შორის.

აღნიშნული მიზნის მისაღწევად, მთავრობის გადაწყვეტილებით, სახელმწიფომ, ერთი მხრივ, დაიწყო საგრანტო თანადაფინანსება მარკეტინგული ღონისძიებების გაზრდისთვის, ხოლო მეორე მხრივ, მთავრობის სხდომაზე დღეს მიღებული გადაწყვეტილებით, მეწარმეებს შესაძლებლობა მიეცათ, შეღავათიანი აპროგრადიტით ისარგებლონ ღვინის წარმოებისათვის საჭირო მასალების - ბოთლის, საცობის, ჩაჩის და ყუთის შესაძენად.

2020 წლის მონაცემებით, მსოფლიოს 60 ქვეყანაში, 376 კომპანია ახორციელებდა ექსპორტს. 100 მლნ ბოთლის რეალიზაცია 2021 წლის საპროგნოზო მონაცემია. სახელმწიფოს მიზანია, 10 წლიანი გეგმის ფარგლებში, 2030 წლისთვის, ღვინის სექტორის საექსპორტო შემოსავლებმა 1 მლრდ დოლარი შეადგინოს, რაც, ფაქტობრივად, ყურძნისეული წარმოშობის ალკოჰოლური პროდუქტებიდან დღეს არსებული შემოსავლების გასამმაგებას გულისხმობს.

2021 წლის როშელი ყურძნის მაღალი კონდიციურობით გამოირჩევა, რაც ხარისხიანი ღვინის წარმოების წინაპირობაა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის, ლევან მეხუზლას განცხადებით, მიმდინარე წლის რთველის დროს გამოიკვეთა, რომ მევენახეებისთვის პრიორიტეტი გახდა ყურძნის ხარისხი და არა რაოდენობა.

„წლის დასაწყისიდან, ჩვენ აქტიური კომუნიკაცია გვქონდა მევენახე ფერმერებთან. სოფლებში გამართულ შეხვედრებზე, განხილვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი იყო, რომ აქცენტი გაკეთებულიყო არა მოსავლის რაოდენობაზე, არამედ ხარისხზე. ჩვენმა მევენახე ფერმერებმა ამ მიდგომის მნიშვნელობა სწორად გაიგეს და გაითვალისწინეს; შედეგად, წელს ყურძენი არის მაღალი ხარისხის. კონდიციური ყურძენი განაპირობებს ღვინის ხარისხობრივი პარამეტრების გაუმჯობესებას, რაც, გრძელვადიან პერსპექტივაში, დადებითად აისახება ქართული ღვინის ფასზე და, შესაბამისად,

როგორც მევენახეების, ისე მეწარმეების შემოსავლებზე. მაღალი ხარისხი საშუალებას მოგვცემს, ქართულმა ღვინომ სათანადო ადგილი დაიკვიდროს საექსპორტო ბაზრებზე. ეს გზა მეღვინეობის ბევრმა განვითარებულმა ქვეყანამ გაიარა და სასურველ შედეგამდე მივიდა. გარდა იმისა, რომ მოსავლის რაოდენობა სეტყვამაც შეამცირა, წელს, შარშანდელთან შედარებით, ყურძნის ნაკლები მოსავალი მაღალი ხარისხის ხარჯზე მივიღეთ“, - განაცხადა ლევან მეხუზლამ.

ქართული ღვინის ხარისხის გაუმჯობესება ღვინის ეროვნული სააგენტოს ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია. ვენახის სწორი მოვლა და ყურძნის კონდიცია უმთავრესია მაღალი ხარისხის ღვინის მისაღებად, რაც, შემდგომ, განსაზღვრავს მის რეპუტაციას და ფასს როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო ბაზრებზე.

ადანასური - წითელყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშ

წახმოშობა: **იმეხეთი** სინონიმი: **მადღახი**

ახასიათებს საშუალო, ან საშუალოზე ძლიერი ზრდა - განვითარება და მაღალი მოსავალი. გამოიყენება სუფრის წითელი მშრალი ღვინის დასამზადებლად. ჯიშში დაცულია საკოლექციო ნარგაობაში.

ზრდასრული ფოთოლი საშუალო ზომისა, მომრგვალო ფორმის, ხუთნაკვთიანია. ფოთლის ქვედა მხარე ქეჩისებურადაა შებუსული. მტევანი საშუალო ზომის, კონუსური, იშვიათად ცილინდრულ-კონუსური ფორმისაა, მხრიანი და საშუალო სიმკვრივის. მარცვალი მომრგვალო ფორმის, მუქი ლურჯი. კანი საშუალო სისქის და უხეშია. რბილობი რბილი და წვნიანი.

სავეგეტაციო პერიოდის ხანგრძლივობა 166 დღეა. ყურძნის სრული სიმწიფის პერიოდში მისი შაქრიანობა 21.6-23%- ს, მჟავიანობა კი 8-10 გ/ლ - ს აღწევს.

ცხვედიანის თეთრა - თეთრყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშ

წახმოშობა: **ღეჩხუმი**

ჯიშში ხასიათდება საშუალო ზრდა-განვითარებითა და საშუალო მოსავლიანობით. გამოიყენება სუფრის თეთრი მშრალი ღვინის დასამზადებლად. ცხვედიანის თეთრა რაჭასა და ლეჩხუმში იყო გავრცელებული, ამჟამად კი, იქ არსებულ ვენახებში ერთეული ძირების სახით გვხვდება.

ზრდასრული ფოთოლი დიდი ზომის, ოვალური ან თითქმის მრგვალი ფორმისაა, სამ-ხუთნაკვთიანი. ფოთლის ქვედა მხარე თითქმის შეუბუსავია, აქა-იქ ოდნავ ემჩნევა თხელი შებუსვა. მტევანი საშუალო ზომისაა, კონუსური ან ცილინდრულ-კონუსური ფორმის, საკმაოდ გრძელფრთიანი და საშუალო სიკუმსის. მარცვალი საშუალო ზომისაა, მომრგვალო, მწვანე - მოყვითალო ელფერით. კანი თხელი აქვს, რბილობი - საშუალო სიმკვრივის, წვნიანი.

სავეგეტაციო პერიოდის ხანგრძლივობა 154 დღეა. მტევნის წონა 150-185 გრამია. ყურძნის სრული სიმწიფის პერიოდში მისი შაქრიანობა 22-23% - ს, მჟავიანობა კი 6.5-7 გ/ლ - ს აღწევს.

კურკენა - თეთრყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშ

წახმოშობა: **კახეთი** სინონიმი: **კუჩკიანი**

კურკენა - მარცვალში წიპნების (კურკების) სიმრავლის გამო ჰქვია. ღვინო ხასიათდება საკმაოდ განვითარებული ჯიშური არომატით და ხალისიანი სიმჟავით. სხვა ჯიშებთან ერთად გამოიყენება აგრეთვე თეთრი მშრალი ღვინის დასამზადებლად. კურკენა გავრცელებული იყო თელავის, გურჯაანისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში. ჯიშში საშუალო ზრდა-განვითარებისაა.

ზრდასრული ფოთოლი საშუალო ზომის, მომრგვალო, ოდნავ ოვალური ფორმისაა, სამნაკვთიანი, იშვიათად სამნაკვთიანიც გვხვდება. ფოთლის ქვედა მხრის შებუსვა საშუალო სიძლიერისაა. მტევანი საშუალო ზომისა და კონუსური ან ცილინდრულ-კონუსური ფორმისაა, იშვიათად ახასიათებს დატოტვილი მტევნებიც. მტევანი ძირითადად საშუალო სიმკვრივისაა, გვხვდება მეჩხერიც. მარცვალი მომრგვალო ფორმის, მომწვანო-მოყვითალო, ოდნავ მონაცრისფრო იერით. კანი თხელი აქვს, რბილობი რბილი, სუსტად გამოხატული ჯიშური არომატით.

სავეგეტაციო პერიოდის ხანგრძლივობა 137-დან 164 დღემდე მერყეობს. მტევნის წონა 120-250 გრამია. ყურძნის სრული სიმწიფის პერიოდში მისი შაქრიანობა 20-22%-ს, მჟავიანობა კი 7.3-8.0 გ/ლ-ს აღწევს.

მხარგრძელი - თეთრყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშ

წახმოშობა: **კახეთი**

მდედრობითი სქესის ყვავილის მქონე საკმაოდ ძველ ჯიშად არის მიჩნეული. მხარგრძელისაგან მიიღება ღია ჩალისფერი, სუსტი ჯიშური არომატის და ნაზი გემოს, კარგი ხარისხის ევროპული ტიპის სუფრის თეთრი მშრალი ღვინო. ჯიშში შერეული სახით კახეთის რეგიონის სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში იყო გავრცელებული.

იგი საშუალო ზრდისაა,ზრდასრული ფოთოლი საშუალო ზომის, მომრგვალო ფორმის, ხუთნაკვთიანია. ფოთლის ქვედა მხრის შებუსვა საშუალო სიძლიერისაა. მხარგრძელის მტევანი გრძელი, ან საშუალოზე გრძელია, კონუსური ფორმის, ხშირად დატოტვილი და მხრიანი, მეჩხერი, ზოგჯერ ძალიან მეჩხერი. მარცვალი მომრგვალო ფორმის, მომწვანო-მოყვითალო ელფერით. კანი თხელი და საკმაოდ მკვრივი აქვს, რბილობი საშუალო სიმკვრივის, ჰარმონიული, სასიამოვნო გემოთი და სუსტად გამოხატული ჯიშური არომატით.

სავეგეტაციო პერიოდი 136-150 დღეა. მტევნის წონა 80-223 გრამია. ყურძნის სრული სიმწიფის პერიოდში მისი შაქრიანობა 18-23.6% -ს, მჟავიანობა კი 6-9 გ/ლ -ს აღწევს.

ნალკის კანიონი - ახალი სიცოცხლე ნალკის მუნიციპალიტეტისთვის

ნალკის მუნიციპალიტეტი, სოფელი დაშაში, ზღვის დონიდან 1500 მეტრ სიმაღლეზე მდებარე უნიკალური ნალკის კანიონი ევროპაში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი და ულამაზესი ხედებით გამორჩეული ბუნების ძეგლია, რომელიც ბუნებრივი მრავალფეროვნებითა და პეიზაჟებით საოცარ სანახაობას გვთავაზობს.

ნალკის კანიონზე, საქართველოში პირველად ხორციელდება 120 მილიონი ლარის კერძო საერთაშორისო ინვესტიცია ებრაული კომპანია KASS LAND-ის მიერ, რომელიც ნალკის მუნიციპალიტეტისთვის ახალი სიცოცხლეა და მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს ქვეყნის, განსაკუთრებით კი რეგიონის ეკოტურიზმის განვითარებაში.

ნალკის კანიონის უნიკალური ეკოტურისტული სივრცის მოსაწყობი სამუშაოები 2019 წელს დაიწყო და პანდემიის მიუხედავად, არც ერთი დღე არ შეჩერებულა. დღეის მდგომარეობით, ნალკის კანიონზე ვიზიტორებს 1,8 კმ-იან საფეხმავლო ბილიკზე მოგზაურობის შესაძლებლობა აქვთ, რომელიც ვიზიტორთა ცენტრიდან კანიონის სიღრმეში,

ჩანჩქერისკენ მიუყვება გზას.

ბილიკზე მოგზაურობისას ერთდროულად რამდენიმე შეგრძნებით აივსებით. მიუყვებით ბილიკს, ტკბებით ბუნებით, ფიქრებში იკარგებით და გრძნობთ, როგორ ხდებით საოცარი ბუნების ნაწილი. აქ წყალი სულ სხვა ფერია, ბუნება ნამდვილ სასწაულებს ახდენს.

მდინარე ხრამის ხეობაში, ჩანჩქერის ნახვისას კიდევ ერთხელ დარწმუნდებით რომ ბუნება მართლაც საოცარი შემოქმედია. კანიონამდე მისასვლელი გზა აქამდე საკმაოდ ქვალორდიანი და არც თუ ისე მარტივი იყო, მის გავლას დაახლოებით 40 წუთი სჭირდებოდა. ამის მიუხედავად აქ ყოველწლიურად ათასობით ტურისტი ჩამოდიოდა. ახალი საფეხმავლო ბილიკით მოგზაურობა ყოველგვარ სირთულეს დაგვიწყებთ და მხოლოდ დადებითი ემოციებით აგავსებთ. ბილიკზე არსებული გადმოსახედებიდან დანახული კანიონის ულამაზესი ხედები კი წარმოუდგენელი შთაბეჭდილებებით აგავსებთ.

სულ მალე ნალკა მსოფლიო ტურისტულ რუკაზე მნიშვნელოვან ადგილს დაიკავებს. ნალკის კანიონზე, რომელიც მოგზაურებს სულ უფრო და უფრო იზიდავს

240 მეტრის შუშის ხიდი ეწყობა, ბროლის ფორმის გამჭირვალე რესტორნით, საიდანაც საოცარი ხედები გადაიშლება. აქვე მიმდინარეობს სასტუმროების, კოტეჯების, აუზების, კვების ობიექტების, ბავშვთა გასართობი სივრცეებისა და სხვა ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა, რომელიც საერთო ჯამში უნიკალურ, ყველაზე მასშტაბურ და მრავალფეროვან ეკოტურისტულ კომპლექსს შექმნის საქართველოში.

თუ გსურთ, ოჯახის წევრებთან ან მეგობრებთან ერთად დრო სასიამოვნოდ გაატაროთ, საქართველოს ულამაზესი ბუნება ნახოთ და კიდევ ერთი დაუვინყარი თავგადასავალი შეიქმნათ, აუცილებლად დაგეგმეთ მოგზაურობა ნალკის კანიონზე. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ შემუშავებული პოლიტიკის შესაბამისად, დაცული ტერიტორიების

სააგენტო, საქართველოს მთავრობის ხელშეწყობით, იცავს საქართველოს ბუნებრივ მემკვიდრეობას და ამავე დროს, მუდმივად ავითარებს საქართველოს დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტულ მიმართულებას და ნერგავს უნიკალურ ეკოტურისტულ პროექტებს.

კოვიდ-19 პანდემიის მიუხედავად, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტო განაგრძობს საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა-განვითარებას. შედეგად, გაიხსნა ახალი, უნიკალური ეკოტურისტული ობიექტი - თეთრა მღვიმე, ოკაცეს ჩანჩქერზე განახლდა 700 მეტრიანი ზიპ-ლაინი, მოეწყო ახალი ბილიკები, მათ შორის, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ნექვის ალკვეთილში, სათაფლიაში.

7 სექტემბერს საქრთავის დღე „სუფთა ჰაერი ლურჯი ცისთვის“ აღინიშნება

გარემოს მდგომარეობის გაუმჯობესება საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია. როდესაც ვსაუბრობთ გარემოს დაცვაზე, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ჰაერის დაბინძურებისგან დაცვა და ამ მიზნით კონკრეტული ღონისძიებების გატარება. ჰაერის დაბინძურება დღეს კაცობრიობის ერთ-ერთი მთავარი გამოწვევაა.

2019 წელს, გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ 7 სექტემბერი საქრთავის დღედ „სუფთა ჰაერი ლურჯი ცისთვის“ დაანერგა, რომლის მიზანი სუფთა ჰაერის მნიშვნელობის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებაა. წელს, საქრთავის დღე სლოგანით - „ჯანსაღი ჰაერი, ჯანსაღი პლანეტა“ აღინიშნა.

ამ დღესთან დაკავშირებით, ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებისთვის ეფექტიანი მექანიზმების დანერგვის და სამომავლოდ დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ, **გახელოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გახელოსა და კლიმატის ცვლილების ექსპერტის აკოსტაშვილი ჰაერის სამმართველოს უფროსი ნოე მეგვილიშვილი** დეტალურად საუბრობს.

- რა არის ჰაერის ძირითადი დამბინძურებლები და ყველაზე მნიშვნელოვანი გამოწვევები ამ მიმართულებით საქართველოში?

- უპირველეს ყოვლისა უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრობლემა, იშვიათი გამონაკლისის გარდა, ქვეყნის უმსხვილეს ქალაქებში ფიქსირდება. ძირითადი ცამეტი დამბინძურებელიდან, ამ ეტაპზე, პრობლემურია მხოლოდ ორი: მყარი ნაწილაკები და აზოტის დიოქსიდი. ორივე ეს დამბინძურებელი სხვადასხვა წყაროდან იფრქვევა, თუმცა ზოგადი სურათი რომ წარმოვიდგინოთ, უმთავრესი წყაროები ავტოსატრანსპორტი და სამრეწველო სექტორია. ამასთან, მყარი ნაწილაკების კონცენტრაციის ფორმირებაში თავის მნიშვნელოვან როლს თამაშობს სამშენებლო სექტორიდან გაფრქვევები და ტრანსპორტის დაბინძურებაც, რომელიც ძირითადად ქვეყნის გარედან შემოჭრილ უდაბნოს მტვერს უკავშირდება. სამრეწველო სექტორი, ძირითა-

დად, მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების წყაროა, ხოლო ავტომობილებიდან აზოტის დიოქსიდის ემისიები პრობლემას ქმნიან მსხვილი გზებისა და მაგისტრალის გასწვრივ. ქვეყნის ჯამურ გაფრქვევებში თავისი მნიშვნელოვანი როლი უკავია ენერჯეტიკის სექტორსაც, ძირითადად, შეშის მოხმარების კუთხით, რომელიც ბინძური საწვავია და მისი წვისას დიდი ოდენობით იფრქვევა მავნე ნივთიერებები. ამიაკის გაფრქვევების უდიდესი წილი მოდის სოფლის მეურნეობის სექტორზე. როგორც ზემოთ აღვნიშნე, ძირითადი ცამეტი დამბინძურებელიდან პრობლემად რჩება ორი დამბინძურებელი, სხვა მნიშვნელოვანი მავნე ნივთიერებების კონცენტრაციები აღარ აღემატება დადგენილ ნორმებს და ხშირ შემთხვევაში, მათზე მნიშვნელოვნად მცირეა. მაგალითისთვის, ისეთი სახიფათო დამბინძურებლები, როგორცაა გოგირდის დიოქსიდი, ტყვია, ბენზოლი და ნახშირჟანგი, მთელი ქვეყნის მასშტაბით, ზღვრულ მნიშვნელობებს აღარ აჭარბებს და ეს, ბოლო წლებში გატარებული სწორი ჰაერდაცვითი პოლიტიკის შედეგია. უფრო კონკრეტულად, კი, 2012 წლიდან 2017 წლამდე, ბენზინში გოგირდის შემცველობა 25-ჯერ შემცირდა, რამდენჯერმე შემცირდა მისი შემცველობა დიზელშიც, შედეგად, გოგირდის დიოქსიდი დღეს პრობლემური დამბინძურებელი აღარ არის. იგივე უნდა ითქვას ტყვიაზე. ტყვიაშემცველი ბენზინის აკრძალვისა და საწვავის ხარისხზე სახელმწიფო კონტროლის დაწესების შედეგად, დღეს, ატმოსფერულ ჰაერში ტყვიის შემცველობა დადგენილ ევროპულ და ეროვნულ ზღვარზე დაბალია. ბენზინის ხარისხის EURO 5-მდე გაზრდამ განაპირობა ის, რომ ჰაერში რომელსაც ვსუნთქავთ, ბენზოლიც აღარ აჭარბებს დადგენილ ნორმებს და აშ.

- რა მნიშვნელოვანი რეფორმები განხორციელდა ჰაერის დაბინძურების შესამცირებლად?

-გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო სხვადასხვა სახელწიფო უწყებასა თუ საზოგადოებრივ ჯგუფთან ერთად, აქტიურად მუშაობს ჰაერის დაბინძურების შემცირების კონკრეტული ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელებისთვის. ბოლო პერიოდში, ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა. კერძოდ, საავტომობილო ბენზინის ხარისხის სტანდარტი გაუტოლდა EURO 5-ს, დიზელის საწვავის EURO 4-ს. გაფართოვდა ქვეყანაში საწვავის ხარისხის სახელმწიფო კონტროლი. აღდგა ავტოსატრანსპორტო საშუალებების სავალდებულო ტექნიკური ინსპექტირების სისტემა. საგადასახადო პოლიტიკის შეცვლით, ხელი შეეწყო უფრო სუფთა (ელექტრო და ჰიბრიდი) და უფრო ახალი ავტომობილების იმპორტს. ქვეყნის უმსხვილეს ქალაქებში უმჯობესდება ფეხით და ველოსიპედით გადაადგილების ინფრასტრუქტურა და საზოგადოებრივი ტრანსპორტი.

მნიშვნელოვნად გაფართოვდა ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგის ქსე-

ლი. საქართველოს 25 ქალაქში ჩატარდა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ყოველკვარტალური ინდიკატორული გაზომვები. შეიქმნა ჰაერის ხარისხის პორტალი - air.gov.ge, სადაც ხელმისაწვდომია ჰაერის ხარისხთან დაკავშირებული დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის მუდმივად განახლებადი მონაცემები.

- რა ცვლილებები საკანონმდებლო თვალსაზრისით?

- მხოლოდ ბოლო ერთი წელი რომ ავიღოთ, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ამ პერიოდში, საქართველოში უმნიშვნელოვანესი საკანონმდებლო ცვლილებები განხორციელდა. კერძოდ, მოხდა ეროვნული კანონმდებლობის მაქსიმალურად დაახლოება თანამედროვე ევროპულ კანონმდებლობასთან. უფრო კონკრეტულად, ქვეყანა სრულად დაიფარა ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და მართვის ზონებად და ავლომერაციებად. იმ ზონასა თუ ავლომერაციაში, სადაც დაფიქსირდება ჰაერის ხარისხის სტანდარტების გადაჭარბება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, დაინტერესებულ უწყებებთან და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან ერთად, შეიმუშავენ და განახორციელებენ ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმებს, როგორც ეს გაკეთდა თბილისისა და რუსთავისთვის.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილება შეეხო სამრეწველო ობიექტებიდან გაფრქვევების რეგულირებას. თანამედროვე საუკეთესო ევროპული პრაქტიკაზე დაყრდნობით, მსხვილ ქარხნებს დაევალით თავინათი გაფრქვევების ინსტრუმენტულად უწყვეტად ზომვა მიღში და ამ ინფორმაციის სამინისტროსთვის მოწოდება. ამასთან, მნიშვნელოვნად გაიზარდა სანქციები სამრეწველო სექტორიდან ჰაერის დაბინძურებისთვის.

- რა მიმართულებით გეგმავს სამინისტრო აქტიურ მუშაობას შემდეგ წლებში?

ახლო მომავალში, სამინისტრო მნიშვნელოვანი ღონისძიების განხორციელებას გეგმავს საავტომობილო გაფრქვევების შემცირების კუთხით. კერძოდ, იგეგმება დიდი გაფრქვევების მქონე ავტომობილების იმპორტის შეზღუდვა ანუ EURO 5-ზე დაბალი ემისიის კლასის ავტომობილების იმპორტის აკრძალვა. ამის პარალელურად, გაგრძელდება უფრო სუფთა სატრანსპორტო საშუალებების კიდევ უფრო ნახალისება. გარდა ამისა,

დაწესდება მოთხოვნები ბენზინის შენახვა/დისტრიბუციისა და ლაქ-საღებავების გამოყენებისას მავნე ნივთიერებების გაფრქვევების შესამცირებლად. იგეგმება სამრეწველო სექტორში თანამედროვე საუკეთესო ტექნოლოგიების დანერგვის მოთხოვნების შემოღებაც, რაც კიდევ უფრო შეამცირებს ამ დარგიდან ემისიებს არა მარტო ატმოსფერულ ჰაერში, არამედ გარემოს სხვა მედიებში. კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულება, სადაც უახლოეს წლებში მნიშვნელოვან გაუმჯობესებას გვეგმავთ, ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის სისტემაა. მომდევნო წლებში, დაგეგმილია ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ქსელის დიდი გაფართოება და მოდელირების სისტემის დანერგვა, რაშიც დონორი ქვეყნებისა და ორგანიზაციების მხარდაჭერა, პრაქტიკულად უკვე მოპოვებული გვაქვს. ეს კი, ნიშნავს იმას, რომ ახლო მომავალში საქართველოს მოსახლეობას ექნება გაცილებით უფრო მეტი და დეტალური ინფორმაცია ჰაერის ხარისხის შესახებ.

-ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება ყველაზე მწვავე საკითხია ქალაქ რუსთავში, ამიტომ შემუშავდა რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების გეგმა. კონკრეტულად რა პრობლემები მოგვარდება და რა ღონისძიებებს ითვალისწინებს აღნიშნული გეგმა?

- გეგმა ითვალისწინებს 5 ძირითად მიმართულებას და მრავალ ღონისძიებას. თავისთავად, მათგან ყველაზე მეტი მიმართულია რუსთავის ჰაერის დაბინძურების მთავარი წყაროდან - სამრეწველო სექტორიდან გაფრქვევების შემოწმებისკენ. ამ კუთხით, როგორც ზემოთ აღვნიშნე, რიგი ღონისძიებები უკვე განხორციელდა, რაც საკანონმდებლო ცვლილებებს და გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის შესაძლებლობების გაძლიერებას ეხება. ახლა, აუცილებელია მივალწიოთ იმას, რომ თითოეულმა საწარმომ უზრუნველყოს საკანონმდებლო მოთხოვნების სრულად აღსრულება. გეგმის კიდევ ერთი მთავარი მიმართულება ქალაქ რუსთავში მწვანე სივრცეების გაზრდა და არსებული გაუმჯობესებაა. გეგმა, ასევე ითვალისწინებს რუსთავში ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესებას, კერძოდ, ერთი ახალი ავტომატური სადგურის განთავსებას. საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება გეგმის კიდევ ერთი ნაწილია, რომელიც აუცილებელია საბოლოო მიზნის - სუფთა ჰაერის მისაღწევად.

გარემოსდაცვითი გადახედვების დეპარტამენტის თანამშრომლებმა რუსთაველი მოქმედი საწარმოების ინსპექტირება განახორციელეს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა, 2020 წლის 1 ივნისიდან დღემდე, რუსთაველი მოქმედი მსხვილი დამაბინძურებელი საწარმოების ინსპექტირება განახორციელეს.

ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების კონტროლის გამკაცრება ახალ რეგულაციებს უკავშირდება - 2021 წლის 1 ივნისიდან, „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ კანონის თანახმად, საქმიანობის სუბიექტი ვალდებულია დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების თვითმო-

ნიტორინგის წარმოების მიზნით, ინსტრუმენტული მეთოდით, უწყვეტად განსაზღვროს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევების ფაქტობრივი რაოდენობა.

დეპარტამენტის უფლებამოსილი თანამშრომლების მიერ, ინსპექტირება განხორციელდა შემდეგ საწარმოებში: შპს „რუსთავის ფოლადი“, შპს „ჯეოსთილი“, შპს „რუსელოისი“, შპს „ჭაიდელებერგვემენტ ჯორჯია“, სს „რუსთავის აზოტი“, შპს „რუსთავი სთილ კორპორეიშენ კომპანი“, შპს „ფერო ელოის ფროდაქშენი“, შპს „ჯეოფერომეტალი“, შპს „არსემ კორპი“ და შპს „ვი-ემ-ბი ალოისი“.

ინსპექტირების შედეგად დადგინდა, რომ არც ერთი საწარმოს მიერ არ იყო

შესრულებული ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევების ფაქტობრივი რაოდენობის ინსტრუმენტული მეთოდით უწყვეტად განსაზღვრის ვალდებულება.

აღნიშნული ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო, კომპანიების მიმართ შედგა სამართალდარღვევის ოქმები, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 76-ე მუხლის 1 ნაწილით და მასალები განსახილველად შესაბამის სასამართლოში გადაიგზავნა. უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემების დანერგვის ვალდებულების შეუსრულებლობისთვის, პირველ ჯერზე, ჯარიმა 10 ათას ლარს შეადგენს, განმეორების შემთხვევაში კი, ორმაგდება. სამართალდარღვევის ყველა მო-

მდევნო ჯერზე, ჯარიმად განსაზღვრულია 40 ათასი ლარი.

აღსანიშნავია ისიც, რომ რეგულირების ობიექტების ინსპექტირებისას, გამოვლინდა სხვა ისეთი სამართალდარღვევებიც, როგორცაა, მაგალითად, აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების ექსპლუატაციის წესების დარღვევა, გაუმართაობა, უქონლობა, ასევე, გარემოსდაცვითი გადანყვებილებით დადგენილი პირობების შეუსრულებლობა, შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადანყვებილების გარეშე საქმიანობისა და ნარჩენების მართვის კოდექსით დადგენილი ვალდებულებების შეუსრულებლობა.

მეტყვე-სპეციალისტები ტყის ხანძრების პრევენციისა და პირველადი რეაგირების მიმართულებით გადამზადდნენ

გლობალურ კლიმატურ ცვლილებებთან და ტემპერატურის მატებასთან ერთად, ტყისა და ველის ხანძრების მიზეზი, უმეტეს შემთხვევაში, ადამიანთა დაუდევრობაა.

ეროვნული სატყეო სააგენტოს რეგიონული სამსახურების მეტყვე-სპეციალისტები გადამზადებულები არიან ტყის ხანძრების პრევენციისა და პირველადი რეაგირების მიმართულებით, რაც ტყის ხანძრების ქრობის ორგანიზებას, ტაქტიკას, საგანგებო სიტუაციების დროს მოქმედების წესებსა და პირველადი სამედიცინო დახმარების აღმოჩენის საკითხებს მოიცავს.

გარდა ამისა, ეროვნული სატყეო სააგენტო ხანძარსაწინააღმდეგო პრევენციულ ღონისძიებებს ყოველწლიურად ახორციელებს, მათ შორისაა გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებისა და საინფორმაციო კამპანიები, რომელშიც საზოგადოებისთვის ცნობილი სახეები და მოხალისეები იღებენ მონაწილეობას.

სეები იღებენ მონაწილეობას.

ტყის ხანძრების რისკის შემცირების მიზნით, ქვეყნის ყველა რეგიონში, ყოველწლიურად ხდება დროებითი მეხანძრე-დარაჯების აყვანა, რომლებიც, რეგიონული სატყეო სამსახურების მეტყვევებთან ერთად, ხანძარსაში უბნების მონიტორინგში იღებენ მონაწილეობას და ზედამხედველობას უწევენ განსაკუთრებით მაღალი რეკრეაციული დატვირთვის მქონე ტყის ტერიტორიებზე სახანძრო უსაფრთხოების წესების დაცვას. ტყეში გადაადგილებისას, წესების დაცვა და აკრძალვების დამორჩილება ტყისა და ველის ხანძრების წარმოშობის საუკეთესო პრევენციაა.

ეროვნული სატყეო სააგენტო თხოვნით მიმართავს მოსახლეობას, გამოიჩინონ მაქსიმალური სიფრთხილე და, ხანძრის აღმოჩენის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ მიაწოდონ ინფორმაცია სამაშველო სამსახურებს.

**საზოგადოებრივი უსაფრთხოების მართვის ცენტრი - 112
გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ცხელი ხაზი - 153**

დაიცავი ტყეში ჭეშვის წესები!

ტყეში კოცონის დანთება დასაშვებია სპეციალურად მოწყობილ ბაჰანზე, რომელიც 1,5 მ რადიუსში განმარტულია ადვილად აალებადი მასალებისგან (ხმალი ბალახი, ფიჩხი, ფოთლები)

კოცონის დანთება აკრძალულია ხეების ვარვის ქვეშ, ნიწვიან მთხარდ ტყეში, ძველ ნახანძრეებში, ტყის დანინაწილ უბნებში, ღორფიან და გამხმარებლახიან ადგილებში

დაიცავი ტყეში ჭეშვის წესები!

ტყეში კოცონის დანთება დასაშვებია სპეციალურად მოწყობილ ბაჰანზე, რომელიც 1,5 მ რადიუსში განმარტულია ადვილად აალებადი მასალებისგან (ხმალი ბალახი, ფიჩხი, ფოთლები)

კოცონის დანთება აკრძალულია ხეების ვარვის ქვეშ, ნიწვიან მთხარდ ტყეში, ძველ ნახანძრეებში, ტყის დანინაწილ უბნებში, ღორფიან და გამხმარებლახიან ადგილებში

საქართველოს დამოუკიდებლობის ისტორიაში პირველად, გარემოს ეროვნულ სააგენტოში მინისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლის რესურსების კომპლექსური ანგარიში მოხდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტოს გეოლოგიის დეპარტამენტის სპეციალისტების მიერ საინფორმაციო ჰიდროგეოლოგიური ანგარიში „საქართველოს მინისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლის რესურსების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შეფასება (არსებული მდგომარეობის ანალიზი, პროგნოზი და რეკომენდაციები)“ მომზადდა.

აღსანიშნავია, რომ მინისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლის რესურსებთან დაკავშირებით, მსგავსი კომპლექსური ანგარიში საქართველოს დამოუკიდებლობის ისტორიაში პირველად შეიქმნა.

ანგარიში მოიცავს, საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში, სააგენტოს სპეციალისტების მიერ დამუშავებულ ინფორმაციას გეგმიური ჰიდროგეოლოგიური მონიტორინგის, მეთოდოლოგიის, მინისქვეშა წყლების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შეფასებისა და მინისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლის რესურსებზე ადამიანის მხრიდან ზემოქმედების და კლიმატის ცვლილების ზეგავლენით არსებული გამოწვევების შესახებ.

ანგარიში ასევე ასახულია საფონდო-ისტორიული მონაცემები საქართველოს მინისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლის რესურსებისა და მათი გამოყენების შესახებ.

სააგენტოს სპეციალისტების მიერ მომზადებული ანგარიში ყველა შესაბამის უწყებაშია გაგზავნილი. დაინტერესებულ პირებს კი, დოკუმენტის გაცნობა გარემოს ეროვნული სააგენტოს ფონდებში შეუძლიათ.

სააგენტოს სპეციალისტების მიერ მომზადებული ანგარიში ყველა შესაბამის უწყებაშია გაგზავნილი. დაინტერესებულ პირებს კი, დოკუმენტის გაცნობა გარემოს ეროვნული სააგენტოს ფონდებში შეუძლიათ.

ეროვნული სატყეო სააგენტო წაბლნარ კორომებში არსებული ვითარების შესწავლის სამუშაოს, ქვეყნის მასშტაბით, 2013 წლიდან უწყვეტად ახორციელებს

წაბლნარი კორომების აღდგენა-გაჯანსაღების პროგრამის ფარგლებში, იმერეთის რეგიონის შემდეგ, საერთაშორისო ექსპერტის, ირინა მაციახისა და ეროვნული სატყეო სააგენტოს სპეციალისტების მონაწილეობით, წაბლნარი კორომების კვლევა კახეთის რეგიონში მიმდინარეობს.

კვლევები დაგეგმილია თელავის, ახმეტისა და ყვარლის სატყეო უბნებში და მოიცავს წაბლის ქერქის კიბოსა და მისი პოტენციური ჰიპოვირულენტური შტამების ნიმუშების აღებას შემდგომი დამუშავებისათვის. დაავადების წინააღმდეგ ბრძოლის მეთოდებისა და ეფექტიანი საშუალებების მოძიების მიმართულებით მეცნიერები აქტიურად მუშაობენ, თუმცა, საერთაშორისო გამოცდილებით, დღეისათვის, ყველაზე გავრცელებული პრაქტიკა სანიტარული ჭრები და დაავადების ბიოლოგიური კონტროლის მექანიზმებია.

წაბლის (Castanea sativa Mill) მასობრივი ხმობის პრობლემა საქართველოსთვის, ისევე როგორც ევროპის სხვა ქვეყნებისთვის, მრავალი წელია არსებობს. მასობრივი ხმობის შემთხვევები, განსაკუთრებით დასავლეთ საქართველოში, ჯერ კიდევ მე-19 საუკუნის ბოლოს, ე.წ., „მელნისებრი ავადმყოფობის“ გავრცელების გამო გამოვლინდა. დღეისათვის, ხმობის გამომწვევ მიზეზად წაბლის ქერქის კიბო - Cryphonectria (Endothea) parasitica მიიჩნევა.

გარემოს ეროვნულ სააგენტო შავი ზღვის ფსკერის გადაღება წყალქვეშა რობოტის საშუალებით განახორციელა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტო წყალქვეშა ჰიდრობიოლოგიური კვლევების წარმოებისთვის თანამედროვე, მაღალტექნოლოგიური, დისტანციური მართვის მოწყობილობით, წყალქვეშა რობოტით აღიჭურვა.

კვლევა-ძიებითი სამუშაოები და მოახდინოს არსებული მდგომარეობის ვიდეო-აუდიო გადაღება, ფსკერის მონიტორინგი და სკანირება.

მნიშვნელოვანია, რომ რობოტი, გარდა წყალქვეშა ჰიდრობიოლოგიური კვლევების წარმოებისა, ზღვისა და შიგა წყალსატევების სიღრმეების კონტროლის უნიკალურ შესაძლებლობას იძლევა.

წყალქვეშა რობოტი საშუალებას იძლევა მყვინთავებისთვის მიუწვდომელ, 450 მეტრამდე სიღრმეში, შეზღუდული ხილვადობის პირობებშიც კი, აწარმოოს

ახალი, მაღალტექნოლოგიური აღჭურვილობა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს გარემოს ეროვნულ სააგენტოს შავი ზღვის მონიტორინგის გაუმჯობესებაში.

გარემოსდაცვითი გეღამხედველობის დეპარტამენტი

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა, 2021 წლის 01 იანვრიდან დღემდე, წიაღის უკანონო მოპოვების 300 ფაქტი გამოავლინეს, მათგან 32 ფაქტი სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლების მიერ, წიაღის უკანონო მოპოვების ყველაზე მეტი - 85 ფაქტი გამოვლინდა იმერეთში. აჭარაში გამოვლინდა - 69 სამართალდარღვევა. კახეთში - 28 ფაქტი დაფიქსირდა, სამეგრელო-ზემო სვანეთში - 27, ქვემო ქართლში - 23, მცხეთა-მთიანეთში - 21, შიდა ქართლში - 17, გურიაში - 12, სამცხე-ჯავახეთში - 9, რაჭა-ლეჩხუმი ქვემო სვანეთში - 8 სამართალდარღვევა გამოვლინდა.

სამართალდარღვევებიდან 173 ფაქტი ფიზიკური პირების მიერაა ჩადენილი. 127 შემთხვევაში კი, წიაღი უკანონოდ იურიდიული პირების მიერ იქნა მოპოვებული. უკანონოდ მოპოვებული რესურსის დიდი წილი ქვიშა-ხრეშია - მიმდინარე წელს, სამართალდამრღვევებმა, უკანონოდ, ჯამში 3 759 138 კუბური მეტრი ქვიშა-ხრეში მოიპოვეს. ასევე მოპოვებულია 7 217 კუბური მეტრის ოდენობის კვარცის ქვიშა, 5 260 კუბური მეტრი საღორღე ნედლეული, 647 კუბური მეტრი სილიკომანგანუმის ქერქული ნარჩენი (წიდა) და სხვა.

თბილისში კი, წიაღის უკანონო მოპოვების ერთი ფაქტი გამოვლინდა, რომელიც სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს. დედაქალაქში, იურიდიულმა პირმა, უკანონოდ 4 659 კუბური მეტრი ქვიშა-ხრეში მოიპოვა.

268 სამართალდამრღვევის მიმართ შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმები. იმ ფაქტების მასალები კი, რომლებიც სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს, შესაბამის უწყებებში გადაიგზავნა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა, 2021 წლის 01 ივლისიდან 31 ივლისის ჩათვლით, ხე-ტყის უკანონო მოპოვებისა და ტრანსპორტირების 223 ფაქტი გამოავლინეს, მათ შორის 17 ფაქტი სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს.

სამცხე-ჯავახეთში - 22, ქვემო ქართლში - 19, შიდა ქართლში - 16, აჭარაში - 14, სამეგრელო-ზემო სვანეთში - 13, რაჭა-ლეჩხუმი ქვემო სვანეთში - 8, მცხეთა-მთიანეთში - 4, გურიაში კი, 2 სამართალდარღვევა გამოვლინდა.

ხე-ტყის უკანონო მოპოვებისა და ტრანსპორტირების ყველაზე მეტი - 89 ფაქტი გამოვლინდა კახეთის რეგიონული სამართალდარღვევის სამსახურის ტერიტორიაზე. იმერეთში დაფიქსირდა 36 ფაქტი,

ჯამში, ამოღებულია უკანონოდ მოპოვებული 500 კუბურ მეტრამდე ხე-ტყე. ამავე პერიოდში, დაფიქსირდა სახერხი საამქროს ტექნიკური რეგლამენტის დარღვევის 47 ფაქტი; ასევე, ამოღებულია 5 ერთეული არარეგისტრირებული სახერხი საამქრო.

მასალები, შემდგომი რეაგირების მიზნით, შესაბამის უწყებებში გადაიგზავნა.

წიწაკის მოვლა-მოყვანის მოკლე ცნობარი დამწყები ფერმერებისთვის

ნიადაგის დამუშავება

აღმოსავლეთ საქართველოში - ნიადაგი უნდა მოიხნას 30-35 სმ სიღრმეზე; დასავლეთ საქართველოში - ადრე გაზაფხულზე.

ნიადაგის გაფხვიერება

ნიადაგის გაფხვიერება დაფარცხვას მიმართავენ აპრილში, გამოიყენება დისკებიანი კულტივატორი, კბილებიანი ფარცხი ან დანებიანი კულტივატორი.

ჩითილების გამოყვანა

მარტის ბოლოს, აპრილის დასაწყისში მიმართავენ ჩითილების გამოყვანას კვალსათბურებში, მომზადებულ გრუნტში, ერთჯერად ქიქებში ან სპეციალურ კასეტებში. კასეტებში იყრება ნეიტრალური რეაქციის მქონე ტორფის სუბსტრატი და აგრო-პერლიტის ნაზავი. წიწაკის მცენარის თესვები ითესება 1-2 სმ სიღრმეზე.

ჩითილების მოვლა

მოიცავს მორწყვას, დაცვას დაბალი ტემპერატურების ზემოქმედებისაგან, დაცვას მავნებლებისაგან. მახრები, ჭიჭინობელა და სხვა მავნებლების წინააღმდეგ

გამოიყენება ფორსი, პირინექს სუპერი, პრიბანი, დურსბანი და სხვა მათი ანალოგები. ფესვის სიღამპლის საწინააღმდეგოდ გამოიყენება: პრევიკურ ენერჯი, პროპაკური, აპრონ XL ან სხვა მათი ანალოგები.

ჩითილების გადარგვა

გადარგვა ხდება აპრილის ბოლოს - მაისის დასაწყისში, ამ დროს ჩითილები არიან 18-22 სმ სიმაღლის, 4-5 ნამდვილი ფოთლით, 35-45 დღის ასაკის. მცენარეთა გადარგვა ხდება ტენიან ნიადაგში, კვების არე ტკბილი წიწაკისათვის 60X30 სმ. მწარე წიწაკისათვის 50X20 სმ.

მცენარეთა მორწყვა

გადარგული მცენარეები ირწყვება 5-7 დღეში ერთხელ (კლიმატური პირობებისა და საჭიროების მიხედვით) მთელი ვეგეტაციის მანძილზე მაისიდან-ოქტომბრის ჩათვლით. ვეგეტაციის პერიოდში ირწყვება 15-20-ჯერ. მორწყვის ნორმა 200-300 კუბური მეტრი 1 ჰექტარზე.

სარეველების მოცილება და ნიადაგის გაფხვიერება

გადარგვიდან ორი კვირის შემდეგ ივნისის დასაწყისში მიმართავენ რიგთაშორისების პირველ გაფხვიერებას და სარეველათა მოცილებას. ამავე დროს ტარდება მცენარეთა დამატებითი გამოკვება მინერალური და ორგანული სასუქებით, ნიადაგის ქიმიური ანალიზის შედეგებიდან გამომდინარე. ნიადაგის გაფხვიერება შესაძლებელია დაგვჭირდეს 2-3 ჯერ.

მცენარეთა დაცვა

მცენარეთა დაცვა მავნებლებისა და დაავადებებისაგან საჭიროა მთელი ვეგეტაციის მანძილზე. ფუნგიციდებიდან გამოიყენება: რიდომილ გოლდ მც, აკრობატ მც, კუპროქსატი, კუპერვალი, ანტრაკოლი ან სხვა მათი ანალოგები, ინსექტიციდებიდან გამოიყენება აქტარა, კონფიდორ მაქსი, სპინტორი, კრალი და სხვა მათი ანალოგები.

მოსავლის აღება

მოსავლის აღება მიმდინარეობს ივლისიდან ოქტომბრის ჩათვლით. მოსავლიანობა 20-40 ტონა ჰექტარზე.

ხახვის მოვლა-მოყვანის მოკლე ცნობარი დამწყები ფერმერებისთვის

ნიადაგის დამუშავება

ხახვისთვის ნიადაგის დამუშავება ტარდება ნიადაგურ-კლიმატური ზონიდან გამომდინარე. ნიადაგის თვისებების, წინამორბედი კულტურების თავისებურებების, ნაკვეთის დასარეველიანების და ეროზიისაგან ნიადაგის დაცვითი ღონისძიებების გათვალისწინებით (ეროზიულ ნიადაგებზე ნაკვეთი იხვნება ბელტის გადაბრუნების გარეშე).

წინამორბედი კულტურის აღების შემდეგ, თუ ნაკვეთი ძალიან დასარეველიანებულია, სასურველია ნაკვეთის აჩეჩვა 6-8 სმ სიღრმეზე სარეველების პროცირების მიზნით ან ტოტალური მოქმედების ჰერბიციდის შეტანა. ჰერბიციდის შეტანიდან ორი კვირის განმავლობაში, კატეგორიულად იკრძალება ნაკვეთში სამუშაოების ჩატარება. ორი კვირის შემდეგ, აუცილებელია ნაკვეთის გასუფთავება ანარჩენებისგან და გატანა ნაკვეთიდან (ანარჩენების დანვა ნაკვეთში დაუშვებელია, რადგან ნიადაგის მიკროფლორა და ფაუნა ზიანდება).

გასუფთავების შემდეგ, ნაკვეთში შეგვაქვს ორგანული სასუქი, ასევე ფოსფორისა და კალიუმის (PK) სრული დოზა ნიადაგის ანალიზიდან გამომდინარე. ნაკვეთი იხვნება 20-22 სმ სიღრმეზე აგვისტოსექტემბერში (ნიადაგურ-კლიმატური ზონების მიხედვით). ორგანული სასუქი შედის გადამწვარი ნაკვლის სახით (არ არის რეკომენდებული ახალი ნაკვლის გამოყენება). ნაკვეთის შერჩევის დროს დიდი ყურადღება ექცევა ნიადაგის არის რეაქციას PH-ს, იგი უნდა იყოს PH= 6-7, ან სუსტი მჟავა. მოხვნის შემდეგ უნდა მომზადდეს ნიადაგი დასათესად.

ნიადაგის გაფხვიერება

ნიადაგის გაფხვიერება-დაფარცხვას მიმართავენ თებერვლის ბოლოს მარტის დასაწყისში, ერთეული სარეველების გამოჩენისთანავე, ამავე დროს ხდება ნიადაგის გაფხვიერება და ბელტების დაშლა.

დათესვა

ხახვი ითესება მწკრივებად და ზოლებრივად. მწკრივად თესვის დროს, მწკრივებს შორის მანძილი 30-35 სმ, ხოლო მცენარეთა შორის 5-6 სმ-ია. ზოლებრივი თესვისას, მწკრივებს შორის მანძილი 18-20 სმ, მცენარეთა შორის 6-8 სმ და ზოლებს შორის -

50 სმ-ია. ჰექტარზე თესვის ნორმა, ხელით თესვის შემთხვევაში, 6-8 კგ-ია, ხოლო მექანიზაციით თესვის შემთხვევაში, 3-4 კგ. საშემოდგომო ხახვი ითესება სექტემბრის პირველ ნახევრამდე, საგაზაფხულო ხახვი თებერვლის ბოლოდან მარტის პირველ ნახევრამდე.

ნათესის მოვლა

საშემოდგომო ხახვი მოითხოვს ნაკლები აგროტექნიკური ღონისძიებების ჩატარებას, თოხნა მცენარეთა შორის და მწკრივთა შორის ტარდება 2-ჯერ, გამოსშირვა 2-ჯერ, მორწყვა საჭიროების მიხედვით. საგაზაფხულო ხახვში ტარდება ნიადაგის გაფხვიერება 4-5-ჯერ, გამოსშირვა 3-ჯერ.

მცენარეთა მორწყვა

მთელი ვეგეტაციის პერიოდში ნათესი ირწყვება 4-5ჯერ.

მცენარეთა დაცვა

საგაზაფხულო ხახვს უჩნდება შემდეგი დაავადებები: ჭრაქი, ნაცარი, ჟანგა. საჭიროა წამლობა შესაბამისი ფუნგიციდებით. მავნებლებიდან უჩნდება ხახვის ბუზი. წამლობა ხდება შესაბამისი ინსექტიციდით.

მოსავლის აღება

ხახვის მოსავლის აღება იწყება როგორც კი, ფოჩი გახმება, ცრუ ღერო მორბილება და ჩანვება. მოსავლის აღება ხდება ამომყრელი მანქანით ან ხელით. ბარში, ხახვი ჩვეულებრივად, აგვისტოში შემოდის, მთაში - უფრო გვიან. ხახვი უნდა ავიღოთ მშრალ, მზიან ამინდში. იყრება სუფთა ადგილზე, სულ მცირე ერთი კვირის განმავლობაში, რათა კარგად გაშრეს. (მზებზე დიდი ხნით დაყრა არ შეიძლება, რადგან ბოლქვი შეიძლება გამწვანდეს).

მოსავლის შენახვა

ექრება ცრუ ღერო ბოლქვის ყელიდან 3-5 სმ-ს დაცილებით, იყრება ბადურებში ან ყუთებში 4-5 ფენად და ინახება გრილ, შესაბამისი ინსექტიციდით და ფუნგიციდით, შესაბამისი ინსტრუქციების დაცვით დამუშავებულ სათავსოში. ხახვის საშუალო მოსავალი ერთ ჰა-ზე ადგილობრივ ჯიშებში 24-26 ტონას, შემოტანილ ჯიშებში 40 ტონას შეადგენს.

სიმინდის მშრალი სიდამპლე

პათოგენი სოკო Stenocarpella maydis საკარანტინო მავნე ორგანიზმია, რომელიც იწვევს სიმინდის მშრალ სიდამპლეს. იგი უსრულო სოკოების ჯგუფშია გაერთიანებული. სოკოს ტელეომორფი არ არის ცნობილი.

გავრცელებულია თითქმის ყველა კონტინენტზე. ევროპა: იტალია, გაერთიანებული სამეფო, ჩეხეთი, სერბია. აზია: ჩინეთი, ინდოეთი, ირანი, კორეა, ნეპალი, პაკისტანი, ტაივანი, ტაილანდი. ამერიკა: აშშ, კანადა, მექსიკა, არგენტინა, ბელიზი, ბრაზილია, ჰონდურასი, კოლუმბია, ეკვადორი. აფრიკა: კენია, კონგო, მალავი, ნიგერია, სკაბილენდი, ტანძანია, სამხ. აფრიკა, ეთიოპია, განა, უგანდა, ზამბია, ზიმბაბვე. ოკეანეთი: ავსტრალია, ახალი ზელანდია.

საქართველოში გავრცელებულია დასავლეთ საქართველოს რაიონებში.

პათოგენი სოკოს მასპინძელი მცენარეებია სიმინდი (*Zea mays*) და ლერწამი (*Arundinaria*).

დაავადების გავრცელება შესაძლებელია სიმინდის დაავადებული მარცვლებით, მცენარეული ნარჩენებით და ნიადაგში მოთავსებული დაავადების საწყისით.

ინფექციის გავრცელება ხდება კონიდიუმებით, რომლებიც წვიმის და ქარის საშუალებით ვრცელდება. კონიდიუმები მოსავლის ნარჩენებზე ძლებს ორი წლის განმავლობაში. დაავადებული თესლი გაღვივებას იძლევა, მაგრამ ღივი სუსტია, სოკოს მოქმედებას ვერ უძლებს და ვიდრე ნიადაგის ზედაპირზე გამოვა, იღუპება (50%), არ ამოდის. სუსტად დაავადებული თესლის ნაწილი აღმონაცენს იძლევა. მაგრამ სუსტია, განუვითარებელი და ხშირად ნაადრევად იღუპება.

Stenocarpella maydis დაავადებას განვითარების ყველა ფაზაში იწვევს.

პირველი ფაზა - აღმონაცენის დაავადება.

მეორე ფაზა - ზრდა-განვითარებული ორგანოების: ღეროების და ტაროების დაავადება, რომელზეც მშრალ სიდამპლეს აჩენს.

დაავადება ვლინდება სიმინდის ყველა

მინისზედა ორგანოზე (ფოთოლი, ღერო, ტარო, ქეჩიჩო, ვაგინა, მარცვალი) და შეიძლება დასნებოვდეს ფესვებიც.

ფოთლის ფირფიტის ფუძესთან წარმოიქმნება წაგრძელებული მონითალო-მუქი ლაქები. ისინი თანდათანობით ერწყმიან ერთმანეთს და წარმოიქმნება მკვდარი ქსოვილების უბანი, რომლებიც მოგვაგონებს ყინვით დაზიანებას.

ღეროს მუხლთაშორისებთან ჩნდება მონითალო ლაქები, რომლებიც ერწყმის ერთმანეთს და მოიცავს მთელ ღეროს. ღეროს შუაგული იშლება. დაზიანების გარეშე რჩება მხოლოდ ჭურჭელობოჭკოვანი კონები. ძლიერი წვიმებისა და ქარის დროს ღერო გადატყდება.

მუხლებთან ეპიდემისით დაფარული შავი წერტილები ჩნდება და ღერო ხორკლიანი ხდება. გამხმარი ჩალა და სიმინდის ნარჩენები პიკნიდიუმებითაა დაფარული.

ტაროში ინფექცია წვეროდან ან ყუნწიდან შედის. სოკოს თეთრი მიცელიუმი თავისუფლად უვლის, როგორც ტაროს ღერძს, ისე მარცვლებს და შემოკრული ფუჩიჩის ნაწილებს. მიცელიუმი ვითარდება მარცვლის რიგებში. ადრეულ სტადიაში დაავადებისას ტარო მთლად იშლება და უნაყოფო რჩება.

რძის სიმინდის პერიოდში დაავადებისას მარცვლები სრულდება, მაგრამ ყველა დაზიანებულია. ტაროს მოკრიალო იერი დაკარგული აქვს, მატლიანი ხდება, მარცვალი ქვება და ერთიმეორისაგან დაშორებული რჩება. თესლი იცვლის შეფერილობას ყავისფერამდე, განსაკუთრებით თესლის ჩანასახის მხარეს.

ტაროს თმა დამპალია, მოზრდილია მარცვლებზე და შემოკრული ფუჩიჩის ნაწილებზე. პიკნიდიუმები ვითარდება ფუჩიჩზე, მარცვლებსა და ტაროს ღეროზე. პიკნიდიუმები არის მარცვლის ბუდესთან და რიგებში.

დაავადების განვითარებისათვის ხელსაყრელია ტენიანი გარემო, ოპტიმალური ტემპერატურა კი 28-30 გრადუსი (მინიმალური 10-15 გრადუსი), აგრეთვე მოსავლის დაგვიანებული აღება.

სიმინდის მშრალი სიდამპლე სიმინდის სერიოზულ დაავადებაა. ამცირებს აღმონაცენის სიხშირეს 5-დან 37%-მდე, (ნათესები მეჩხერდება). აქვეითებს მოსავლიანობასა და მარცვლის ხარისხს. იწვევს მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვისა და ცხვრის მიკოტოქსიკოზს.

სურსათის
ეროვნული
სააგენტო

საქართველო ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის ახალ ეტაპზე გადავიდა

საქართველოში უკვე სრულად ფუნქციონირებს ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის ელექტრონული სისტემა (NAITS), რომელიც თავმოყრილია ინფორმაცია ქვეყანაში არსებული წვრილფეხა და მსხვილფეხა პირუტყვის შესახებ.

საქართველოს მთავარი ვეტერინარი, სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილე, ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (OIE) დელეგატი, ვასილ ბასილაძე პროგრამის მიმდინარეობას წარმატებულად აფასებს და ამბობს, რომ აღნიშნული სისტემის დანერგვა ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შეთანხმების (DCFTA) ნაწილია და საქართველო რეგიონში პირველი ქვეყანაა, რომელიც აღრიცხვის ასეთი სისტემით უკვე მუშაობს.

„10 წლის წინ პრაქტიკულად შეუძლებელი იყო ინფორმაციის მოპოვება იმის შესახებ, თუ საქართველოში რა რაოდენობის მსხვილფეხა ან წვრილფეხა პირუტყვია, სად გადაადგილდება, რა დაავადებებზეა ვაქცინირებული, სად დაიკლა და ა.შ. დღეს კი, ცხოველთა იდენტიფიკაციის ერთიან ეროვნულ სისტემაში უკვე 5 მილიონ ნახევრამდე ჩანაწერი, როგორც იდენტიფიკაციის, ასევე დაკვლების შესახებ. დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით და სხვა ქვეყნების გამოცდილების გაზიარებით, შეიქმნა საკანონმდებლო ბაზა, გაძლიერდა სააგენტოს შესაძლებლობები, სისტემაში ჩართული ვეტერინარები აქტიურად ახორციელებენ იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის პროცესს, ჩამოყალიბდა ელექტრონული სისტემა, რაც მიკვლევა-

დობას და მომხმარებლის ინტერესების დაცვას უწყობს ხელს. ცხოველების იდენტიფიკაცია ეხმარება ფერმერებს რეგისტრაციასთან ერთად, ისარგებლონ სახელმწიფო პროგრამებით და შეუფერხებლად გაუკეთონ რეალიზაცია როგორც ცხოველებს, ასევე მათგან მიღებულ ნაწარმს. გარდა ამისა, აღრიცხვიანობის და მიკვლევადობის გაუმჯობესებით, ამაღლდა წარმოების სტანდარტები და ქართული პროდუქციისადმი ნდობა საქსპორტო ბაზრებზე“- აცხადებს ვასილ ბასილაძე.

სტატისტიკა

2012-2020 წლებში იდენტიფიცირებულია 5 408 667 პირუტყვი (მათ შორის 2012 წლიდან 4 173,379 სული მსხვილფეხა, ხოლო 2015 წლიდან 1 235,288 წვრილფეხა პირუტყვი).

მიკვლევადობა

სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ, ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის ერთიანი ეროვნული სისტემის შექმნაზე მუშაობა 2012 წლიდან დაიწყო.

2016 წლიდან კი, დონორი ორგანიზაციების დახმარებით სრულიად ახალ ეტაპზე გადავიდა. 2017 წლიდან ჩამოყალიბდა გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) „საქართველოში ცხოველთა იდენტიფიკაციის, რეგისტრაციის და მიკვლევადობის ეროვნული სისტემის დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით ტექნიკური მხარდაჭერის (NAITS)“ პროექტი, რომლის ფარგლებში შემუშავდა და დაინერგა მონაცემთა ერთიანი ბაზის ახალი პროგრამული უზრუნველყოფა. განახლდა პროგრამა და შეიქმნა ელექტრონული ბაზა, რომელიც სააგენტოს ვეტერინარებს საშუალებას აძლევს, ინფორმაცია ცხოველისა და მისი მფლობელის შესახებ პირდაპირ ელექტრონულ ბაზაში შეიყვანონ ნაცვლად ადრე არსებული ქაღალდის ფორმებისა.

ეს მნიშვნელოვნად ამარტივებს ვეტერინარების შრომას და ამაღროულად უზრუნველყოფს ცხოველის და მისგან წარმოებული პროდუქტების მიკვლევადობას უმოკლეს დროში, რაც თავის მხრივ სურსათის უვნებლობის მნიშვნელოვანი რგოლია.

პროცესი

სურსათის ეროვნული სააგენტოს ვეტერინარები (მათ შორის დაქირავებული), ცხოველების იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციას მთელი ქვეყნის მასშტაბით ახორციელებენ. ცხოველს, დაბადებისას ყურზე ნიშნის დამაგრებით ენიჭება ინდივიდუალური საიდენტიფიკაციო ნომერი (ID), რომელიც თან სდევს ყველა ეტაპზე- გადაადგილების, ყიდვა-გაყიდვის, გაჩუქების, დაკვლის, ექსპორტის და სხვ.

მონაცემთა ერთიან ბაზაში ვეტერინარი ასევე არეგისტრირებს შესაბამის მონაცემებს (ცხოველი, პასუხისმგებელი პირი, სადგომი). რეგისტრაციის პროგრამული უზრუნველყოფა შემუშავებულია „Open Source“ ბაზაზე, რომელიც ავტორიზებულ მომხმარებელს საშუალებას აძლევს გამოიყენოს სისტემა ყველგან, სადაც ინტერნეტი ხელმისაწვდომია. ხოლო ცხოველთა სასაკლაოზე დაკლებული პირუტყვის ტანხორცს ენიჭება ეტიკეტი, რომელიც მოიცავს საიდენტიფიკაციო ნომერს და „ფერმიდან სუფრამდე“ პრინციპის შესაბამისად უზრუნველყოფს მიკვლევადობას.

იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის ეგრეთწოდებული „დათავის“ პარალელურად, სააგენტოს ვეტერინარები, ასევე ახორციელებენ სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში მიმდინარე პროფილაქტიკურ ვაქცინაციას სხვადასხვა დაავადებაზე (თურქული, ჯილეხი, ნოდულარული დერმატიტი, ბრუცელოზი და ა.შ.)

სწავლებები

იდენტიფიკაცია რეგისტრაციის სისტემაში ჩართულნი არიან სურსათის ეროვნული სააგენტოს ვეტერინარები, სპეციალისტები და ცხოველთა სასაკლაოების წარმომადგენლები. მუდმივად ხდება იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის, სასაკლაოს, ლაბორატორიული და სასაზღვრო კონტროლის მოდულების განახლება. სისტემის ტექნიკურ განახლებასთან ერთად, ტარდება ჩართული ჯგუფების სწავლება.

2020-2021 წლებში, დაქირავებული თანამშრომლებისთვის, ცხოველთა სასაკლაოს ვეტერინარებისთვის და ინსპექტორებისთვის 4,489 ტრენინგი ჩატარდა, ამასთან შეიქმნა დამხმარე პლატფორმა (ე.წ Help desk), რომელიც ვეტერინარებისთვის პროგრამასთან დაკავშირებულ საკითხებზე კონსულტაციების განწევას ითვალისწინებს.

გამონახვები და სამომავლო გეგმები

საქართველოში, ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის სისტემის დანერგვა ეტაპობრივად, ცხოველების სახეობრივი პრიორიტეტების შესაბამისად მიმდინარეობს. პირველ ეტაპზე, 2012 წლიდან დაინერგა მსხვილფეხა საქონლის იდენტიფიკაციის სისტემა, 2015 წლიდან წვრილფეხა საქონლის და 2016 წლიდან ღორის იდენტიფიკაციის პროცესი მიმდინარეობს.

ერთ-ერთ პრიორიტეტულ და პოპულარულ მიმართულებას წარმოადგენს მეფუტკრეობა და უკვე მიმდინარეობს მუშაობა საფუტკრე მეურნეობების (სკების) მოდულზე, რომლის ამოქმედებაც 2023 წლიდან არის დაგეგმილი და ხელს შეუწყობს აღრიცხვიანობას, მიკვლევადობას და ქართული თაფლის კონკურენტუნარიანობის ზრდას, როგორც ადგილობრივ, ასევე საქსპორტო ბაზრებზე.

დაწყებულია მუშაობა კენტრილიანი ცხოველების (ცხენი, ვირი) იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის წესის პროექტზეც.

წვრილფეხა პირუტყვის იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია აქტიურად მიმდინარეობს, თუმცა, სამუშაო პროცესში გამოვლენილი სირთულეების (მრავალრიცხოვანი ცხვრის ფარების აღრიცხვა) აღმოფხვრის მიზნით, სურსათის ეროვნული სააგენტოსა და NAITS-ის პროექტის სამუშაო ჯგუფის მიერ შემუშავდა რეკომენდაცია, რომლის მიხედვით წვრილფეხა საქონლის იდენტიფიკაციისთვის გამოიყენებული იქნება ე.წ. რადიო სიხშირის (RFID) საიდენტიფიკაციო საშუალებები. სპეციალური აპარატურა ვეტერინარული ზედამხედველობის პუნქტებსა და სასაკლაოების მიმდებარე განთავსდება. 2021-2022 წლებში დაგეგმილია RFID -ის სისტემის საპილოტე რეჟიმში სავსე გამოცდა, რომლის წარმატების შემთხვევაში მოხდება მისი სრულმასშტაბიანი დანერგვა.

კვლავ გამოწვევად რჩება ფერმერთა ცნობიერების ამაღლება და მათი აქტიური ჩართულობა პროცესში. სისტემა მოითხოვს თითოეული ფერმის დონეზე ჩანაწერების წარმოებას და ცხოველთა გადაადგილების რეგულარულ შეტყობინებას, რაც ფერმერების უმრავლესობისათვის სირთულეს წარმოადგენს. ამ მიმართულებით სურსათის ეროვნული სააგენტო დონორ ორგანიზაციებთან ერთად აქტიურ საინფორმაციო კამპანიას ატარებს.

იდენტიფიკაცია - რეგისტრაცია დინამიკა

